

M i n n e s s k r i f t

utgiven av

F o l k d a n s s ä l l s k a p e t

A P P E L L

vid dess

t j u g o å r s j u b i l e u m

1905—1925

S T O C K H O L M 1925

Minnesskriften
är redigerad av en
redaktionskommitté, bestående av
E. B. Anderson, G. Bierfeldt,
O. Lagerlund, E. Ström
och *R. Wallman.*

✎
Omslaget och vignetterna äro
utförda av *Ragnar Wallman.*

✎
Tryck: *Nordisk Rotogravyr,*
Stockholm 1925.

✎

FÖRORD.

Genom den minnesskrift vi härmed framlägga, vilja vi bibringa våra vänner och övriga intresserade några korta drag ur vår verksamhet under de två decennier, som förflutit sedan sällskapet bildades. Trots att de anteckningar, som ännu finnas i behåll från Sällskapets första verksamhetsår delvis äro synnerligen bristfälliga, hava vi vågat försöket att giva en kortfattad framställning av Appells historia, och få vi på förhand anhålla om överseende med de brister, som vi veta vidlåda detta arbete.

Samtidigt bedja vi till Herrar Kapten Edvard Os, Kand. Sven Kjersén, Red. Ernst Granhammar, ordf. i Stockholms distr. av S. U. B. Herr Gustaf Karlson och Herr E. Sjökvist, få framföra vårt uppriktiga tack för deras värdefulla bidrag.

Kanske ha vi icke i så hög grad som man kunnat vänta av ett av Sveriges äldsta folkdanstag, förmått göra vårt namn känt i vidare kretsar, beroende på att vi från tidigare år i främsta rummet hava inriktat vårt arbete på det inre föreningslivet. Dock hysa vi den förhoppningen att det arbete, som under dessa år nedlagts, i framtiden kommer att visa sig gagnande för rörelsen och att Sällskapet må gå en ljus och lycklig framtid till mötes.

Stockholm i Januari 1925

FOLKDANSSÄLLSKAPET APPELL

En grupp av Folkdånsällskapet Appells medlemmar 1924.

Norrtäljersan 1918.

Norrtäljersan 1919.

•Vårt dagsarbete slutat är ...•

Motorstopp!!

De tjugu åren som gått.

Tjugu år är inte någon lång tid då det gäller en människa, som ju i medeltal bör bli mer än dubbelt så gammal, men för en förening kan det vara lång tid nog och många äro de föreningar, som dö ut långt innan de uppnå denna ålder.

När Folkdanssällskapet Appell nu fyller sina tjugu år och med anledning därav utger denna lilla festskrift, så har det funnits medlemmar inom sällskapet, som med förvåning slagit ifrån sig med händerna och yttrat: »inte ha väl vi något att skriva om heller». Kanske ha de rätt och kanske inte. Det är väl bäst att läsaren själv får bilda sig en uppfattning om detta vid genomläsandet av vår bok i vilken vi, skola försöka att i ord och bild samt med siffror visa huru de tjugu åren gestaltat sig för oss.

Kanske kan det då synas som äro de resultat, som uppnåtts under dessa år, icke så synnerligen stora men vi ha heller icke uppställt högre mål för oss än vi ansett oss kunna gå i land med.

Den uppgift kring vilken vi alla samlats och för vilken Sällskapet bildades, har ju varit att i största möjliga mån för-

söka återuppliva och bevara intresset för gamla svenska folkdanser, folkdräkter och allmogemusik. Hur vi arbetat för att lyckas med den uppgiften skola vi berätta i det följande. Men för dem som eventuellt anse att vi på dessa tjugu år borde hunnit med mera och lämnat något mera synbart resultat av vårt arbete måste vi påpeka att vi alltid stått ensamma utan några så kallade »pampar» som stöd eller något som helst utomstående till ryggrad.

Innan vi gå in på tjuguårsberättelsen måste vi tala något om Appells ålder. Det är nämligen så att vi icke med säkerhet veta om Appell bildades 1905 eller tidigare. Nu hava vi visserligen i många år ansett 1905 som vårt stiftelseår men som vi ej äga något skriftligt i behåll från den första tiden så kunna vi icke vara fullt säkra på vår sak. Enligt en skrivelse, som vi vid vår femtonårsfest fingo av sällskapets stiftare Erik Bergman skulle Appell ha bildats »i mars 1905 eller tidigare». Gustav Bierfeldt, nuvarande hedersledamot och den ende, som tillhört laget från början, anser att sällskapet är äldre än tjugu år och blott ombildades 1905 från något av danslagen Trekarlen eller Hallingen. Däremot anser en av Stockholms äldsta folkdansare Herr Elis Sverkersson, att Appell bildades på hösten 1905. Till dessa tre uttalanden kan fogas följande, avskrivet ur ett protokoll från ett sammanträde den 10 januari 1913:

»Par. 2. Ordf. höll ett litet inledningstal med anledning av lagets 9-åriga tillvaro». Enligt detta skulle stiftelseåret således vara 1904. I samma protokollsbok finna vi ett protokoll från 3 november samma år där det talas om förberedelserna till 10-årsfesten. Det är sålunda sannolikt att Appell är äldre än

tjugu år men vi veta åtminstone att vi ej tagit till för mycket då vi nu säga tjugu år.

Ytterligare en sak måste här beröras innan vi gå in på vår egentliga berättelse och det är vårt nuvarande namn, Folkdanssällskapet Appell. Många gånger har det stått strid därom och namnförändring varit på tal men likväl står det fortfarande kvar. Av vissa orsaker, som kanske äro bekanta, har namnet ej så god klang, och trots att vi aldrig varit utsatta för någon direkt förväxling med andra sammanslutningar med samma namn, så hände det exempelvis för en del år sedan då laget skulle dansa några danser i en teaterpjäs på en av våra friluftsteatrar att direktören vägrade sätta Appell på affischerna med det uttalandet att namnet i mångas öron lät tvetydigt. Den gången blev det diskussion om namnändring men då intet bra förslag inkom beslöt Sällskapet annonsera sig Folkdanslaget F. D. S. A. När så ännu en gång, på våren 1921, namnfrågan kom på tal inkommo nya namnförslag såsom Allmogedansgillet och Hembygdsgillet men intet godkändes och därför bära vi fortfarande vårt gamla namn.

Sedan vi nu äro färdiga med inledningen kunna vi övergå till att berätta litet om de tjugu åren.

Appells första möte avhölls, enligt vår stiftare Erik Bergmans utsago, vid David-bagaresgatan 5-7 hos därvarande dansinstitutet. Sällskapets namn var National till att börja med men ändrades senare till det nuvarande. Det var inte så många medlemmar i början och Bergman tillägger själv efter att ha uppräknat sjuutton namn att »alla dessa voro nog ej med från första början».

Första gången Appell officiellt uppträdde var på Uggleviksfesten i juni 1905 och för denna uppvisning erhöles ett gage av 15 kr. Sedan dansade vi årligen på denna fest och 1906 höjdes gaget till 20 kr., 1907 till 25 samt 1908 och 1909 till 30 kr. pr gång. Även på andra ställen uppträdde Sällskapet och för de medel, som inflöto företogs bl. a. en lustresa till Visby. Stiftaren, Erik Bergman, stod under de första fem åren som ledare men efterträddes sedan av Gustav Bierfeldt. Som förut nämnts var sällskapet icke så talrikt de första åren utan bestod för det mesta av omkring 16–17 medlemmar och ännu vid årsmötet 1914 fanns det blott 9 herrar och 7 damer, summa 16 personer. Men 1915 gick medlemssiffran upp till 12 herrar och 10 damer, summa 22 och 1919 voro vi uppe i 46 medlemmar. Så kom år 1920 med 59 och året därpå stod medlemssiffran, då den var som högst, emellan 60 och 70. Efter detta år gick det nedåt och har sedan hållit sig omkring 50-talet.

Tillsammans ha i Appell ingått omkring 225 personer, och av dessa finnas nu många, som inom folkdansrörelsen bekläda höga poster. Vi vilja blott nämna Gustav Karlsson före detta ordförande för hela Sveriges folkdansrörelse, men skulle kunna nämnas en hel rad forna medlemmar vilka nu stå som ledare för andra danslag. Även kunna vi nämna att flera f. d. Appellare sitta i Ungdomsringens eller Distriktets styrelser samt att ett helt Folkdanslag bildats av förutvarande medlemmar i Appell och att detta lag lever och blomstrar ännu.

Då vi nu nämna att 225 personer efter hand varit medlemmar men att blott ett 50-tal nu äro kvar kan det ju synas som vore det väl många som vänt oss ryggen. Men i ett sådant

sällskap som vårt blir det ofta så, att många som komma in ej kunna finna sig i de förhållanden, som äro rådande och då de se att det ej blott är lek och dans utan även allvar och arbete, gå de sin väg.

Som en kuriositet kan här omtalas att de första åren var det så noggrant när en person begärde sitt utträde ur Sällskapet att det tillsattes en särskild kommitte bestående av två personer, vilka fingo i uppdrag att besöka personen ifråga och framföra Sällskapets tack för den gångna tiden. Detta ha vi emellertid lagt bort för länge sedan.

För att bliva medlem i sällskapet fordras rekommendation av tvåanne medlemmar och dessutom måste den inträdessökande för att bliva aktiv medlem kunna dansa 4 folkdanser. Sedan gäller det för den nyinträdande att fortast möjligt förkovra sig i den ädla danskonsten på våra repetitioner, som vi under de senaste 6 åren avhållit en gång i veckan. Längre tillbaka i tiden höllo vi blott två övningar i månaden. I medeltal ha vi de senaste åren repeterat omkring 32 gånger om året men exempelvis 1916 höllos blott 18 repetitioner och 1913 endast 12. Sammanlagt ha omkring 430 repetitioner avhållits av Sällskapet.

År 1918 försökte vi för första gången att dela Sällskapet i två lag, ett första lag bestående av de åtta bästa paren och ett andra dito av de övriga. Det gick bra till en tid och varje lag repeterade för sig men snart måste detta tvålagssystem upphöra ehuru det vid några senare tillfällen återupptagits.

Men det är icke allenast övningarna som upptaga medlemmarnas tid. Vi ha till exempel även våra sammanträden, såväl kvartals- och årsmöten som tillfälliga sådana. År 1916 av-

De tjugu åren som gått

---

höllos inte mindre än 16 sammanträden, men det har också varit år som 1909 då vi blott 5 gånger samlats till våra möten. Hela summan av Sällskapets avhållna sammanträden belöpa sig på något över 175.

På tal om sammanträden må här nämnas ett par ovanligt korta dylika från år 1912 varav det ena började kl. 8,40 em. och slutade kl. 9 och det andra pågick emellan kl. 10,15 och 10,55 em. Men så har även funnits andra, som varat från 11-tiden på förmiddagen till midnatt.

Sedan komma vi till dansuppvisningarna, som vi hålla för att göra propaganda för vår sak och även i någon mån för att stärka vår ekonomi. Det kan ju synas som om ett ideelt sällskap som detta ej skulle taga betalt utan blott dansa för äran och den goda sakens skull. Då emellertid sällskapets underhållskostnader äro dryga kunna vi ej dansa utan ersättning. Ingen skall därför tro att inkomsterna från uppvisningarna fördelas på medlemmarna och dessa därför skola anses som några slags professionella dansartister utan all behållning går till kassan och blott resekostnader betalas.

Vi hava dansat litet varstädes på ett trettiotal olika ställen inom Stockholm och lika många i landsorten tillika med några platser i grannländerna och sammanlagt har Appell givit omkring 270 uppvisningar, enligt nedanstående tablå:

Inom Stockholm:

Arbetareinstitutets hörsal	Börsen	Gymnastiklok. v. Hantverkaregat.
Auditorium	Centralbadets tennishallar	Hornsbergs bryggerihall
Barnens Dag (gator och torg)	Gröna Lund	Hornsbergs hage

De tjugu åren som gått

Kungl. Slottet	Skansen	Tattersall
Lokaler vid Köpmangat. Majorsgat., S:t Eriksgat. och Västmannagat.	Snickarebacken	Tranebergstugan
Musikaliska Akademien	Stadion	Ugglevikskällan
National	Stadshuset	Velodromen
Norra Folkets hus	Stockholms Folkpark	Vetenskapsakademien
	Södra Latinläroverket	Viktoriasalen
	Södra Folkets hus	Västberga Folkpark

I landsorten:

Augustendal	Kungsängen	Stora Mossen
Björkö	Malmö	Strängnäs
Bromsten	Norrtälje	Sundbyberg
Bällsta	Nya Björknäs	Sundsvall
Flen	Saltsjöbaden	Säter
Göteborg (Utställningen och Slottskogsvallen)	Sickla	Tungelsta
Igelboda	Skärsätra	Ulvsunda
Julita	Solhem	Vaxholm
Katrineholm	Spånga	Vikdalen
	Stallarholmen	Visby

I grannländerna:

Köpenhamn (Danmark.)	Mariehamn (Åland)	Kristiania (Norge)
Tivoli, Idrottsplatsen och Svenska klubben		Leikarvollen och Torget å Bygdø samt Stadion och S:t Hanshaugen

Det har varit många olika slags fester vi dansat på. Det har varit hembygdskongresser och folkfester samt soaréer och vanliga dansaftnar. I Värmlänningarna och Närkingarna ha vi medverkat med danser och ett par somrar ha Appellare medverkat vid Hagateatern i Körlings folkpjäser i vilka de utfört danserna. Detta senare räkna vi inte bland våra uppvisningar men säkerligen ha våra medlemmar vid sådana tillfällen sammanlagt dansat emellan 200 och 300 gånger.

Här må även påpekas att vi lika väl ha dansat på socialdemokratiska och kommunistiska fester som vi på Stockholms

slott ha dansat för landets kungapar i Vita havet och dess kronprinspar i Rikssalen.

Så vilja vi nu gå över till våra fester och samkväm vilka vi avhållit såväl för ekonomien som för medlemmarnas trevnad. Till ekonomifester få vi då räkna våra årligen återkommande stora vår- och höstfester samt teateraftnar och samkväm med dans. Fester som vi avhålla inom vår egen krets äro årsfester, julfester, kräft-och sillsexor samt de ibland förekommande »uppsittkvällarna» då exempelvis flickorna sitta med sina handarbeten under det pojkarna deklamera och mucisera. På våra fester ha vi till mycket stor del figurerat själva icke blott med dansuppvisningar, utan ha våra medlemmar även spelat teater, och sjungit såväl solo som i kör och kvartett. När vi nämna sång måste vi omtala, att några medlemmar i sällskapet, bildade en blandad kör i början av 1920. Då det emellertid senare visade sig svårt med för många intressen i Sällskapet skiljde sig kören från Appell och blev självständig samt, arbetar fortfarande under namnet Eolskören. Vi ha sammanlagt anordnat omkring 175 samkväm och fester av vilka 21 st. ha gått av stapeln 1921 såsom rekord. Ungefär 16,500 personer ha besökt dessa fester och årsvis har 1920 rekordet med 1,885 personer, hårt trängt av 1921 med sina 1,836.

Som medverkande på dessa fester ha vi haft sångköror, kvartetter, romans-, vissångare, gluntsångare samt sångerskor. Vidare allmogespelmän och andra violinister tillika med landsmålsberättare och föredragshållare m. m.

Så ha vi ännu en gren av vår verksamhet och det är promenader och utflykter. Visserligen ha vi inte företagit mer än ett

»... Långt uppe i skorsten med viskan
i hand ...«

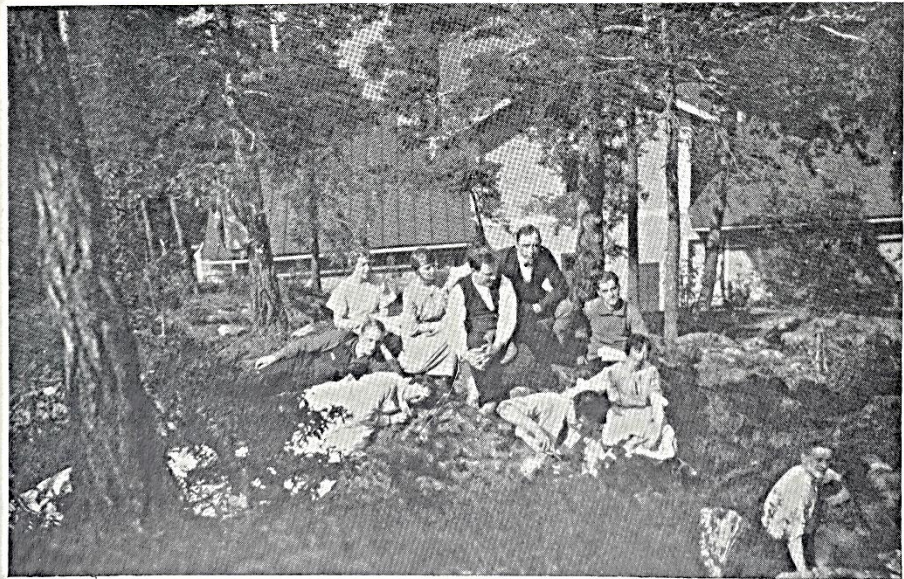
»Med hacka och med spade ...«

»... Det ligger däruppe bland träden* — vårt sommarhem.

Sjötullens lummiga uddar ...

Kaffetären den bästa är ...

60-tal sådana, men de kunna ändå förtjäna ett omnämmande. På dessa vandringar ha vi styrt kosan litet varstädes utåt huvudstadens omgivningar såväl till fots som med skidor och sparkstöttingar. 1919 voro vi flitigast med 16 vandringar, samtliga med rätt många deltagare.

Vi ha vårt sommarhem om vilket på ett annat ställe här i boken berättas litet utförligare, beläget vid Vikdalen, men innan vi fingo detta voro vi oftast skilda åt på somrarna. Dock inte alltid, ty exempelvis 1914 hyrdes ett litet sommarnöje vid Kummelnäs vilket kostade oss 175 kr. för det året. På vårt nuvarande sommarhem ha medlemmarna haft många glada och ljusa stundersamt trevliga fester som tillexempel, då vi 1920 bjödo de i Nordiska folkdanskongressen deltagande danskarna, göteborgarna och skåningarna ut till oss.

En gång, det var 1921, höll Appell på att gå i kvav, men stormen reds ut efter att en tillfällig interimsstyrelse tillsatts. Vi skulle det året med på den Nordiska Folkdanskongressen i Köpenhamn och för att så många som möjligt skulle få tillfälle att följa med togs djupa tag i kassan. För att anskaffa ett standar hade en därtill särskilt tillsatt kommitté insamlat 615 kronor och dessa pengar blevo nu förvandlade i reseunderstöd åt medlemmarna, varav de arbetslösa fingo hela resan gratis. Något standar blev det ej den gången men istället hade vi 31 personer med till Danmark.

Folkdanssällskapet Appell styres av en styrelse bestående av fyra personer, nämligen ordförande, vice ordförande, sekreterare och kassör. Förr bestreds någon av dessa funktioner av den så kallade damernas representant. För att uppsamla och

förvara protokollsböcker och övriga handlingar finnes en arkivarie och för att giva råd och tillse medlemmarnas dräkter finnes en dräktkommitté på tre personer. För speciella uppdrag samt för anordnande av fester och samkväm tillsätts för varje gång kommittéer på frivillighetens väg.

På tal om arkivarie måste här nämnas något som hittades i arkivet. I ett protokoll från 1915 står nämligen följande: »Ordföranden hälsade de talrikt samlade medlemmarna välkomna till höstens arbete. Närvarande 7 medlemmar». Inte var ju Appell stort men så litet var det väl dock inte att de behövde beteckna 7 medlemmar med ordet talrikt.

Likt andra föreningar ha vi även våra stadgar. För de första åren finnes tyvärr intet exemplar i behåll men från 1909 finnes ett förslag till stadgar och dess första paragraf lyder sålunda: »Ändamål: Sällskapet, som består av åtta par, har till ändamål att på anmodan utföra folkdanser vid fester o. dylikt mot stipulerad ersättning». Något år senare fick man dock en djupare syn på ändamålet och stadgarna, åtminstone dess första paragraf, liknade då alldeles de som nu äro i bruk och lyder så: »Ändamål: Sällskapet har till ändamål att väcka och tillvarataga intresset för våra gamla svenska folkdanser, folkvisedanser, musik samt allmogedräkter». Efter att i paragraf 2 omtala att »sällskapet är i religiöst och politiskt avseende fullt neutralt» angiver den tredje paragrafen att den, som söker inträde måste ha fyllt 16 år. Längre fram säges ifrån att medlem iförd folkdräkt ej vid något tillfälle får dansa andra danser än de som främja ändamålet och på ett annat ställe meddelas att efter skriftlig framställan kan medlem under värnplikt, sjuk-

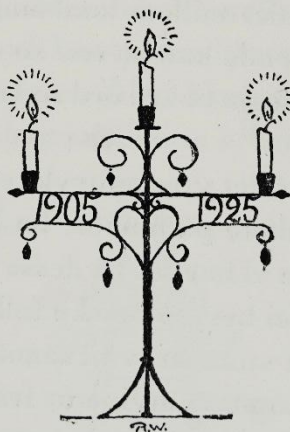
De tjugu åren som gått

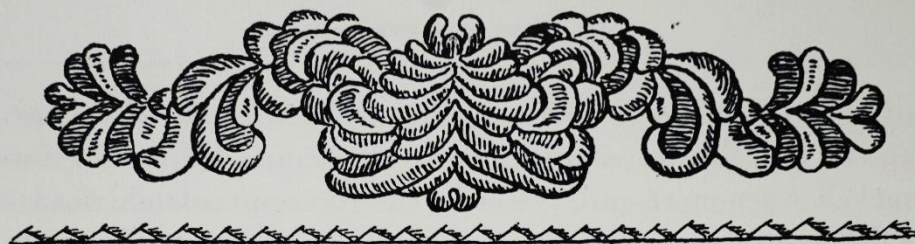
---

dom eller längre arbetslöshet, befrias från månadsavgift. I par. 16 står: »medlem som uppenbart motarbetar sällskapets syftemål eller genom råa uttryck eller ohöviskt uppträdande skadar sällskapets anseende, uteslutes omedelbart». Därmed avsluta vi denna lilla titt i stadgarna.

Som en avslutning på detta kapitel vilja vi nämna fem namn och dessa äro: Elsa Bredberg, Gerda Olsson, Henny Sjöo, Erik Persson och Henry Holm. Inte därför att de hava uträttat några stordåd i sällskapets tjänst men därför att de, mänskligt att döma, gått en för tidig död tillmötes, efterlämnande minnet av goda, och trofasta kamrater och därför skall deras namn med i detta kapitel, som så gott sig göra låtit berättat historien om de tjugu åren som gått.

Ragnar Wallman.

Ei helsing frå Noreg.

Av sekretæren i Norges Ungdomslag, Kapten Edoard Os.

Skriftstyret har synt meg den store æra å beda meg skriva nokre ord um mine inntryk av den svenske folkedansrørsla og um verdet av samarbeidet mellom ungdomen i baa land.

Eg har ikkje store fyre-setnader til å skriva fullnøgjande um eit so vidtfemnande emne. Den svenske folkedansrørsla kjenner eg helst berre frå den utvendige sida, etter det eg har set på dei stemnone då norske og svenske folkedansarar har råkats. Og samarbeidet millom landsungdomen i baa land er ikkje so gamal at det endå kan ha sett so store merke etter seg. Men eg skal likevel segja nokre ord so langt som kunnskap og røynsle rekk.

På ein nordmann er det ytre inntrykket av svensk folkedans fyrst og fremst eit bilete på humör, fin kropskultur og ynde. Å døme etter det som vi har set på desse samstemnone og etter turnear i Noreg er dei beste svenske folkedansane samdansar og turdansar som set store krav til samarbeidet millom dansarane. Dei skil seg i so måte mykje ut frå dei sermerkte norske folkedansar, halling, springar, polsdans, gangar, rull og fleire, som er typisk individuelle dansar. Vi har i Noreg og turdansar

og songdansar som er flokkdansar som dei svenske. Men dette var i Noreg for det meste avgløynde dansar som vi fyrst i nyare tid har freista få fram att til verkelege folkedansar. I dette arbeidet har vi fått eit mektig tilskot frå det som svenskane har synt oss. Det var i grunnen svenskane som for ålvor lærde oss kva skattar vi hadde late liggja unytta i dei gamle turdansane våre. Musikken til dansane livde, men sjølve dansen var avlagd for det meste og vart i siste liten berga frå full gløymse.

Dei svenske danseturneane i Noreg har soleis vore ein overlag kraftig propaganda, ikkje berre for svensk folkekultur på dette området, men endå meir for den norske folkedansen.

Dei samkomone som har vore millom svensk og norsk ungdom har vore ei mektig hjelp til å opna augo for at det som bind i hop er mykje sterkare enn det som skil dei to folk på den skandinaviske halvøya. Det held på knyta seg ein ny union, mykje friskare og mykje sterkare og verdfull enn den som brast i 1905, eit hjarta- og åndssamband millom to folk som kjenner seg inderleg knytte til kvarandre i levevis, kultur, mål, sed, skikk og sosiale tilhøve. — Med hjartans helsing til all svensk ungdom som har samhug med dette arbeidet.

Dykkar
Edv. Os.

Vad vi vilja!

Jag går på en Stockholmsgata klädd i min mörkblå Delsbo-dräkt. Tofsarna slå om benen i takt med stegen, och de många knapparna lysa i kapp med den röda kalotten i solskenet.

De gamla Dellborna, tänker jag, voro allt folk, som hade god smak då de kunde sätta ihop en sådan dräkt. Så den skiljer sig från andra allmogedräkter, så förnämlig den ser ut, hela Sverige månne väl veta hur en Delsbo-dräkt ser ut.

Jo pytt! — Jag väckes ur mina tankar av en parvel, som gällt skriker: »Där går en mas». Nåja, pojken är inte så stor, han blir väl förståndigare med tiden tänker jag och fortsätter, men blott för att snart få höra: »Där går en dalmasklädd, undrar just om det där är en riktig mas.» m. m. Stockholmarna äro tydligen inte mera sakkunniga än den gode skåning, som i Malmö frågade en stockholmsflicka, klädd i skånsk dräkt, om hon var äkta dalkulla.

Och inte kunna de då förstå vad det är för mening med att skumpa omkring i sådana där dräkter i danser dem ingen dansar mera. Ofta hör man: Konstiga gökar de där folkdansarna, men de skola väl något nöje ha de med, ty alla sätt äro bra

utom de tråkiga, och tråkigt är det ju inte precis med grannlåten. Det kan ju rent av vara riktigt vackert ibland. Fast någon mening med det hela ha de väl knappast.

Jo, det är just vad vi hava, och här skola vi nu söka förklara vad vi *mena* och *vilja*. Följ med oss på ett litet strövtåg utåt bygderna och tag på samma gång ett kliv tillbaka i tiden på så där ett 70-tal år. Följ oss på den slingrande stigen upp till en fäbod en vacker sommarkväll, då solen är på nedgående i väster. Litet mödosam är vandringen, men snart äro vi uppe och titta in i stugan, där vi emellertid inte träffa fäbodflickan inne. Vi träffa henne istället ett litet stycke därifrån, där hon står på en höjd och blåser i sin långa näverlur. Det är långdragna, vemodsfyllda toner hon blåser och runt dalar och höjder höres ekot sakta förtona. Så tager hon luren från munnen och lyss. Jo hör! Långt bortifrån kommer en annan låt, en liknande. Det är svaret från en annan fäbod.

Så lämna vi fäbodvallen och vandra nedåt bygden, dit vi anlända en söndag, då solstrålarna gassa från den högblå himlen. Vi gå framåt vägen, då plötsligt fioltoner komma oss att stanna för att se vem som så här på blanka söndagsförmiddagen går och spelar gånglåtar på vägen. Den taktfasta musiken kommer närmare och närmare och så svänger, rätt som det är, ett helt bröllopståg in från en biväg. De färgrika sockendräkterna lysa i solskenet, och spelmännen gnida fiolsträngarna i sitt anletes svett, allt under det brölloppsskaran skämtar och glammar. De glada anletena och det klingande skrattet inbjuda oss att följa efter till bröllopgården och där delta i den sprittande dansen och höra spelmännens låtar och melodier.

Och låt oss så till sist göra ett besök i gården en vardag, då kvinnfolken väva och sömma under det att gårdens unge son kanske sitter och snidar på en träsked eller målar ett fästmöskrin åt sin hjärtans kär.

Sedan draga vi oss tillbaka för att övertänka vad vi sett där ute i bygderna. Vi minnas fäbodflickans vallåtar och spelmannens bröllopsmarscher, och vi tycka oss se de vackra dräkterna och hurtiga danserna på bröllopet samt även de vackra proven på högt driven handaslöjd.

Låt oss så tänka efter om det är nödvändigt att allt detta vackra skall dö ut och försvinna. Är det nödvändigt att de tusende melodierna, som uppsamlats landet runt, endast skola finnas till på noter, dem ingen ser åt. Är det nödvändigt att de gamla danserna endast skola finnas i beskrivningar, dem ingen läser, och skola de färgrika gamla socken- och häradsdräkterna vara till endast för att urblekta och dammiga kläda väggarna i muséer, tillsammans med snidade skedar och grannmålade fästmöskrin. Dessa dräkter, dessa danser, denna musik, detta allt som till sammans bildar en självständig allmoges stolta kulturarv, som i århundraden vandrat från far till son och från son till sonson, kärt bevarat och strängt hållet i helg. Skall allt detta dö ut för att aldrig finnas mer.

Nej, brusar det fram inom oss, nej, det skall leva så länge det i Sverge finnes folk, som inte förakta glada färger, hurtiga danser och sprittande melodier.

Det är därför vi nu slutit upp i dessa så kallade folkdanslag, landet runt, för att värna gammal svensk allmogekultur. Inte vilja vi påtruga stadsborna dessa saker, som egentligen höra

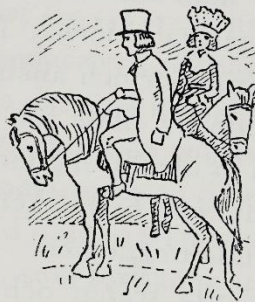
Vad vi vilja

---

landsbygden till. Men när det höll på att dö ut ute i bygderna, då återupptogo vi det i städerna för att åter sända det tillbaka ut till landsbygden, där det hörde hemma och där det nu tycks med glädje emottagas.

Försök nu förstå våra strävanden och lägg så till, att vi med vandringar vilja lära känna vårt land och stärka våra krafter, att vi med sång vilja tolka vår glädje över livet och att vi, sammanfattande allt detta i ett, vilja skapa ett sunt nöjesliv för den ungdom, som står under våra fanor. Då böra ni förstå, varför vi göra det vi göra.

Ragnar Wallman.

Bärande idéer.

Under senare år har flera gånger anordnats offentliga möten för att diskutera frågan om den nutida ungdomens nöjesliv. Många hårda ord om ungdomens förvildning m. m. ha därvid fällt. Dock dröjer man kanske under dessa diskussioner väl mycket vid de negativa sidorna. Man borde dock även framhålla de positiva ansatser och ansträngningar, som gjorts och göras för beredande av plats för värdigare nöjen bland ungdomen. Det finnes ju ideellt ungdomsarbete, även om det icke är så mycket känt, som helt säkert är till stor nytta och gagn för den uppväxande ungdomen.

Föräldrahemmet är ofta trångt och den lediga tidens användning är ett spörsmål, som sysselsätter allas tankar, vilka ha med ungdomens vård och fostran att skaffa. Det är i sammanhang med dessa strävanden att förädla nöjeslivet, som Folkdanssällskapet Appells verksamhet till en del här kommer att återgivas. Inom Svenska Ungdomsringen är Appell en av de föreningar, som i sin matrikel kan uppvisa namnen på de flesta av folkdansrörelsens gamla »farbröder» i Stockholm. Säkert bevara dessa i likhet med undertecknad i tacksamt

minne många ljusa och glada stunder. Det är några av dessa minnen som i all korthet och enkelhet nu skola berättas, därför att de hava med folkdansrörelsen och dess utveckling att göra.

Musiken kommer därvid alltid först, så även denna gång. Då jag 1907 blev medlem i Appell användes alltid dragspel till dansen. Så inträffar att Appell på Arbetarefesten, som den tiden firades i Lilljansskogen vid Ugglevikskällan, framvisade sina folkdanser till handklaverets toner. En skribent i en aftontidning berömde dansen, men musiken sades så kraftiga ord om, att det efter den stunden ansågs omöjligt att offentligt dansa folkdanser till dragspel. Det var ingen lätt sak att få någon annan musik. Slutligen kom dock en folkdansare från Skansenlaget, som lärt sig att spela av Skansens spelmän och han blev den, som sedermera räknas som folkdansmusikens förkämpe. Många äro de, som känna »John-Calle», och hans första elever Bernhard Jansson och Anders Soling.

Appell blef härigenom upphovet till en återgång till det rätta, ehuru föreningen alltid haft svårigheter att få egna spelemän.

En annan händelse, som förtjänar att förtäljas, var när Appell anordnade soaréer i Gnesta och Södertälje. Lokal var förhyrd, soarén affischerad och allt klart, men på lördagen anmälde en dansare plötsligt förhinder. Att anskaffa en ny var ingen lätt sak, alldenstund Skrärlåt stod på programmet. En enda fanns att tillgå. Han var dock nybörjare och kunde följaktligen icke Skrärlåt. En övning anordnades på söndagsmorgonen å gården Luntmakaregatan 40 (Bierfelts hem). Det gick dess bättre bra med Skrärlåten och Gnestaresan var så ange-

näm, att den nye dansaren blev medlem. Hans namn är Gunnar Rasmusson.

Den första egna turné med folkdanser, som företagits av Stockholms föreningar, nu tillhörande Ringen, företogs av Appell till det vackra Södermanland efter inbjudan att medverka vid en stor midsommarfest i Flen och en av Nerikes nation i Uppsala anordnad »Hembygdkurs» vid Julita gård midsommaren 1910.

Midsommarafton blevo vi inbjudna till Stenhammars gods att dansa på logen med prins Wilhelm och prinsessan Maria som värdfolk. Efter dansen var en båtfärd anordnad. I lövade roddbåtar gled en flottilj utför den lilla ån ned till sjön för att hälsa solens återkomst. Den ena sången avlöste den andra. Det var verklig harmoni och kamratlig stämning. Den lilla ungdomsskaran från storstaden göts samman till en enhet denna vackra midsommarnatt i Sörmland. På midsommardagen gingo vi till ålderdomshemmet i Flen för att visa våra danser. De gamla som kunde gå själva, samlades på gården, övriga buros ned i stolar och placerades på verandan. Denna uppvisning glömma vi aldrig. Tacksamheten strömmade oss till mötes och när vi lämnade dessa, av ålder och umbäranden böjda människor, fanns intet öga torrt. Många färder hava sedan dess anordnats, som samlat tusentals ungdomar för att låta dem i enkelhet njuta av naturens fägring och med sina vackra dräkter och dans sprida glädje hos hög som låg, men ingen har dock lämnat ett så oförgätligt minne efter sig som denna.

Appell har varit som Sverige i förhållande till Amerika. Utvandringen till andra föreningar och nya föreningars bildande har hela tiden gjort sig kännbar, om icke så särskilt synbar.

År 1911 efter den härliga Finlandsfärden, då Brage Gilles vara eller icke vara stod på dagordningen, fick Appell se flera av sina medlemmar helt övergå till Brage Gille. Det mötte intet motstånd från Appell att arbeta för båda föreningarna och följden blev att Brage Gille arbetade sig stark och tog snart medlemmarnes hela tid och kraft i anspråk. I den utvandringen voro Adolf Persson, Per Spåls, Georg Andersson, Vivan Sundholm, Edit Johansson, Gunnar Rasmusson och undertecknad med. Folkdansens olika turer och steg ha även bidragit med en utvandring. Ett vänster dalsteg i Fjällnåspolskan var så allvarligt, att en hel del med Bergman, Artur Törnqvist och Lindberg i spetsen lämnade Appell och bildade Skörde-Gillet.

Att kunna trotsa motgångar, samla krafter, då de bäst behövas, samt tyst och stilla hela såren, den konsten har Appell kunnat. Därför är det icke för mycket sagt, om jag säger, att Appell har betytt mera för folkdansrörelsen än de flesta vilja erkänna.

Det skulle vara många namn och händelser att nämna på Appells 20-årsdag, men det anförda får vara nog. Den, som nu deltagar i vårt arbete, vet att Appell med tillförsikt ser framtiden an.

Det är en målmedveten ideell förening, som icke är rädd för arbete och besvär. Ett besök å deras vackert belägna sommarhem i Vikdalen, där det ofta ordnas till fest, skall bättre än

ord säga vad Appell kan göra för kamratidén och vårt program för övrigt.

Därför är det med varmt hjärta jag med dessa enkla rader hyllar 20-åringen och önskar att vi i Sveriges vida land kunde bilda flera sådana enkla hem, därmed på sitt sätt sättande en spärr mot nöjeslivets förflockning.

Gustaf Karlson,

ordf. i Svenska Ungdomaringens Stockholmsdistrikt.

Minnen från huvudstaden

av en skåning.

Som ett av mina vackraste minnen gömmer jag det besök vi skåningar sommaren 1920 avlade i Sveriges huvudstad.

Vi voro komna för att tillsammans med Sveriges övriga folkdansare avhålla vår första gemensamma kongress.

Våra förhoppningar voro högt spända, men jag måste medgiva att det vi dessa dagar fingo uppleva, överträffade våra mest kräsna fordringar.

Naturligtvis blevo vi grundligt beskådade, vårt kära landsmål rörde oss tydligen och jag vet sedan gammalt att stockholmarna alltid med vaket intresse betrakta en innebyggare från kornets provins.

De få dagarna flöto raskt undan, allt för raskt, och jag vill inte trötta med någon slags resebeskrivning, utan endast dröja vid några intryck, som djupast fäst sig i mitt minne.

* * *

Uppvisningen, den första dagen, det var någonting!!

Vi, som voro komna från en stad, där hela folkdansstyrkan

räknade åtta par, kunde kanske mer än de flesta uppskatta all den fägring, som här mötte våra ögon. Alla dessa måleriska och vackra bygdedräkter, som uppbyros av denna käcka, kraftiga ungdom. Vilket lugn och gemyt över dans och sång.

Jag tänkte: "Det var tusan till stockholmare! Här ha de gjort ett arbete, så att vilken folkdansare som helst kan bli grön av avund."

Efter uppvisningen blev det annat liv på Skansen där gångarna uppfylldes av grannklädda ungdomar. Här blev tillfälle att taga sina bundsförvanter i närmare beskådande och länge dröjde det inte förrän jag och några andra skåningar gjorde bekantskap med en liten samling stockholmare. Undersamtalets gång, fingo vi veta att de hörde till ett folkdanslag vid namn Appell.

Ja, namnet lät i våra öron klämmigt och snart märkte vi att namnets bärare voro detsamma värdigt. Under Appellarnas angenäma värdskap fördrevo vi kvällen med skämt och glam.

Tidigt på morgonen dagen därpå, reste alla kongressdeltagarna till Drottningholm. Nu kände vi oss som hemma bland våra stockholmsvänner och vännerna från gårdagen togo oss under sitt särskilda beskydd. Det har alltid blivit sagt att skåningarna äro tröga, men vi gjorde då vårt bästa för att bevisa motsatsen. På Drottningholm fingo vi först bese slottet varefter det dukades till sillfrukost i parken. Vad den senare beträffar, satt den emellertid så långt inne att vi skåningar började längta hem till våra grötfat.

På aftonen var det åter festligheter på Skansen, där vi på Höglöftet fingo en värdig avslutning även på den dagen.

Sedan nu de officiella festerna avslutats togo stockholmslagen hand om sina gäster mera privat. Appellarna blevo våra värdar, en lycklig fördelning i sanning, ty vi hade gjort många trevliga bekantskaper inom det laget och vi kände liksom en viss samhörighetskänsla oss emellan. Instuvade på ett litet motorfartyg, foro vi åstad att besöka Appellarnas sommarhem.

Lyckliga stockholmare! — — — Vilken natur! Vilka massor med öar och holmar i Er vackra skärgård, och vilka förutsättningar att fort och bekvämt lämna staden för en mera angenäm vistelse i skog och mark.

Men för att återgå till vår resa, så anlände vi så småningom till Vikdalen, där vi sedan upplevde en på samma gång fridfull som angenäm afton och våra goda Appellare gjorde tydligen sitt bästa för att underhålla oss. Vi bestego deras bergknallar, badade och dansade, varefter bjöds på kaffe med dopp. Allt under det vänskapsförbund beseglades med ärliga handslag. Jag vill nästan minnas att någon av de ledande i Appell, under ett anförande, särskilt bemärkte den vänskap, som ömsesidigt uppstått mellan de två föreningarna.

Senare på aftonen gjorde vi i sällskap med Appell och ett flertal andra danslag ett besök å en fest arrangerad av Kulturella Folkdansgillet i Södra Latinläroverket.

Detta blev slutklämmen på festerna. Här voro vi några hundra folkdansare församlade till muntert samkväm och här dansades till fiolernas låtar för sista gången under denna minnesrika kongress.

Nu återstod endast sista dagen, och det var inte utan att det kändes litet svårt att behöva resa hem till det dagliga jäktet,

Det var liksom när man vaknar ur en vacker dröm, som dock varit alltför kort. Efter ett hjärtligt farväl av alla dessa kära vänner ångade tåget hem till det vardagliga och nu återstod blott ett ljus och vackert minne, som länge skall gömmas i tacksamma vänners hågkomst.

Ja, hjärtligt tack alla stockholmare och särskilt Ni Appellare för de dagar, då vi i gemenskap satte den planta, som så småningom skall växa till ett stort träd, vars grenar skola breda sig från sydligaste Skåne till de lappska obygderna och vars frukter skola heta kamratskap och kärlek till den egna torvan, samt ett starkt vänskapsband mellan svensk ungdom.

Wilhelm Sjökvist.

I brytningstider.

Av Ernst Granhammar.

Den knopp som sväller i skogen
kanhända ej varder mogen
ty sommaren ej alltid är trogen
de löften som våren ger.

Jag kan ej undgå att skriva om våren då jag här vill lämna ett litet bidrag till en ungdomsförenings festskrift. Ty vad våren är för naturen det är ungdomstiden i vårt liv. Ungdomstiden är livets vår, det är löftenas och förhoppningarnas tid.

Fast jag själv är en man, som lagt ungdomstiden bakom mig, har dock något stannat kvar i sinnet utav ungdomslivets ljusa, glada tid. Osökt rinner mig i minnet vad en skald skrev till en gammal ungdomsvän på hans 50-årsdag.

Åren gå och smälta bort som drivor
men vår vänskap den består.
Ur den snö som smält det växer vivor,
över oss trots gråa hår en vår.

Hur trist och mörk än vår nordiska höst är, så har man ändock förhoppningen och längtan kvar till vårens ljusa tid. Det är den stora längtan, utan vilken vi skulle vara fattiga på glädje och tillfredsställelse. Det är livslängtan; den längtan, som också driver oss till utveckling i vårt liv. Tankar tänkas och

muskler spännas. Nya krafter och drifter väckas och man vill giva något uttryck för känslorna — en hymn till livets vår. Vi böra icke underskatta denna längtans betydelse. Hur har ej denna längtan skapat mycket och omgestaltat mycket i vårt liv. Vad har varit den drivande kraften till skapandet av alla våra hem och våra familjeförhållanden om ej längtan? Vad tala de unga tu om, som vandra i skymningsstunder genom hult och hagar, på vägar och stigar under vårhimlens blå, eller under vinternattens stjärnhimmel, om inte om den stora längtan, längtan efter ett hem — ett eget hem, hur anspråkslöst och enkelt det än kan bli. Längtan tänder tron, stödjer hoppet och livar kärleken. Den som aldrig känt denna längtan tillsammans med sitt hjärtas käraste vän, den har aldrig varit verkligt ung och längtansfullt lycklig. Det är just denna längtan, som gör ungdomstiden så förhoppningsfull, så full av glada, ljusa förväntningar. Hela det stora allvarliga livet ligger ljust och förhoppningsfullt. Hur många djärv och modig ungdomstanke har dock icke grusats av livets hårda allvar och hur många ha ej slagit in på fel väg i livets farofyllda storskog. Vår tid är en stridens och kampens tid och i kampen för existensen har många dukat under, även med de bästa förutsättningar. Ungdomstiden får därför ej levas bekymmerslöst fastän man ser livet så rikt. Varför går det dock ofta så? Jo, troligen saknar man en riktpunkt, man vill bli allting och så blir man intet. En bestämd bana i livet är nödvändig om man skall bli något helt och fullt. En ung människa måste äga självbevarelseinstinkten och hårda sig i tid mot förstörande makter och inflytelser. Tag vara på möjligheterna ock tro ej att man kommer

fram utan möda och arbete. Men arbetet skall vara fyllt av gärningslust och dådfyllt mod. »Sorglöshetens lycka skall alldrig varda dig given men väl ansvarets».

Vår tids ungdom växer upp i en brytningstid, som jag skulle vilja kalla för rotlöshetens och dådlöshetens tid. Kanske beror detta på oss själva, men det har även andra orsaker, som ligga djupare och över vilka vi ej äro herrar. Emot tidsandans och nivellerings förhärjande inverkan stå vi rätt maktlösa, därför gäller det att ungdomen, som är framtidens hopp och som bär ansvaret mot sig och sina efterkommande, bildar en stark front emot tidsandans förstörande arbete. Just i dessa tider — brytningstider — är det av största vikt att ungdomen göres klarvaken för rätta sammanhanget, så att de ej i sin förhoppningsfulla längtan mot livet bli bedragna och de ljusa förväntningarna utbytta i bitter missräkning, som dödar det bästa — den ljusa synen på livet.

Ellen Key skriver: »I oss äro våra fäder och genom oss gå de till våra efterkommande». Detta är ett ord som ropar om ansvar. Hur kan ej ett släkte, en generation förstöra vad fäder i trägen id och i målmedvetet ansvar timrat upp. Hur lätt är det ej att riva ned en sak, men hur ofantligt svårt är det ej att bygga upp något bestående nytt. Det unga släkte, som nu framväxer, måste läras att ej blott tänka på sig själva utan också på det ansvar de ha emot den tid de leva uti, och så den tid de i sin tur lämna i arv till nya slakten. *I hävdernas blad skall vår runa en gång skrivas och den runan äro vi ansvariga för själva.*

Runt omkring oss se vi brytningen mellan gammalt och nytt. Vårt liv och vår gärning i by och byggd, i stad och samhälle,

bär vittne om vår tids kultur, sådan vi skapat och format den, och våra hem bliva och visa tidsandans och vår karaktär.

Den tid, som är nu, torde i många avseenden vara kulturens dekananstid. Vårt livs struktur och hela vår livsuppfattning är något för tunn, sedd mot en bakgrund av våra fäders förgestalter och deras livsgärning. De dyrkade ej dagslåndan, som lever i dag och är död i morgon. Vad de än företogo sig skulle det vara av bestående värde. Tankarna voro större fast de kommo trögare. Jäktet att hinna tog sig ej uttryck i rastlös oro. *Det fanns lugn och det fanns helg över livet såväl i arbete som i vila.*

Det är tryggheten, som fattas oss och som gör oss nervösa. Vi få inte ro att tänka och att samla oss själva, därför bli vi tunna till kropp och själ, ytliga och andefattiga. De stora förhoppningarna vi fått i ungdomsdagar smulas sönder och livet mister sin poesi och löftena grusas.

Jag tror ej att ungdomen är blind för detta, fast jag tror att de undvika att tänka därpå. Vissa yttringar visa dock att det finnes en vårens och löftets tid. Den hembygdsrörelse, som börjat spira i stad och på landet och som räknar ungdom i sina led är ett gott tecken. Den vårliga oro, som i denna form börjat växa upp torde kunna tydas som ett löfte, och ur dessa friska fläktar kan man vädra doften av den ljusa nya tid, som skall byggas på den gamla säkra kära ursvenska grunden. Vi få hoppas att skaran skall växa sig starkare och större för varje dag. Vi få med hela vår ungdomliga syn på tingen leva i segervisst hopp, att svenskt land och svensk kultur skall segra över draken, som lurar i försåtlig förklädnad överallt. I vårt nöjesliv

och i hembygdsarbetet få ej finnas mer än en tanke, och den tanken är seger för det sunda äkta svenska.

Det största fel, som vidlåder oss är oförmågan att samlas i en sak. Vår ungdomliga känsla blir lätt stridslysten och stridslusten tager sig ofta en missriktad väg. Vi skada ofta saken genom detta. Vi behöva stora och kraftiga hövdingar, som inge oss respekt och tuktkänsla och det är här, som det brister i de flesta fall. Finnes det ej i vårt land några män, som kan och vill bli den långtande och förhoppningsfulla ungdomens hövdingar, som vill hjälpa till att rädda Sverige åt svenskarna? Mycket tyder därpå att ungdomens hembygdsarbete — uttrycket för den återvändande svenska andan — ses från fel observationspunkt. Lärda män se blott ur rent museial och vetenskaplig synvinkel på hela denna rörelse. Dessa smitta lätt andra och så får den ungdomliga entusiasmen en svår knäck och ett rent motstånd, *just av de män, som skulle i känsla av ansvar och förpliktelse vara de förste att stå de unga bi.* Med vår store hjältekonung få vi sjunga: »Förfäras ej». Den ungdomliga vårbrytningens vind har kommit och den är farlig för murkna träd. Fältet är stort och det kan icke hindras att nya skott och unga träd resa sig mot skyn. Det dröjer innan deras kronor komma upp, men de växa sig starka då de dra sin näring ur hembygdens mull.

Må ingen Nidhogg gnaga i rotens nätverk och gjuta gift i såren! Må det aldrig splittras av stora olycksslag utifrån eller av söndrande krafter i eget liv! Må det växa med kraftig stam och blomrik krona och bära frukt i ädel gärning.

Ernst Praekammas

Vårt sommarhem.

En strålande klar vårmorgon Anno Nitton Hundra och Tjugu tågade en skara muntra ungdomar fram över den gamla skröpliga träbro, som vid Danvikstull då förmedlade trafiken över den snart så ståtliga Hammarbyleden.

De leende och glada flickorna och pojkarna hade också alla skäl i världen att stråla i kapp med den glittrande aprilsolen, ty de drogo ut för att påbörja en ny epok i Folkdanssällskapet Appells historia — målet för deras vandring var vårt nuvarande Sommarhem.

Föga anade väl de sorglösa ungdomarna vilken betydelse detta Sommarhem, om vilket de knappast visste ens var det låg, skulle få för vårt Sällskap. Föga anade de väl, hur de skulle lära sig att älska och hålla utav det och detta trots att de väl aldrig få erfara den stora lyckan att få kalla det sitt eget.

* * *

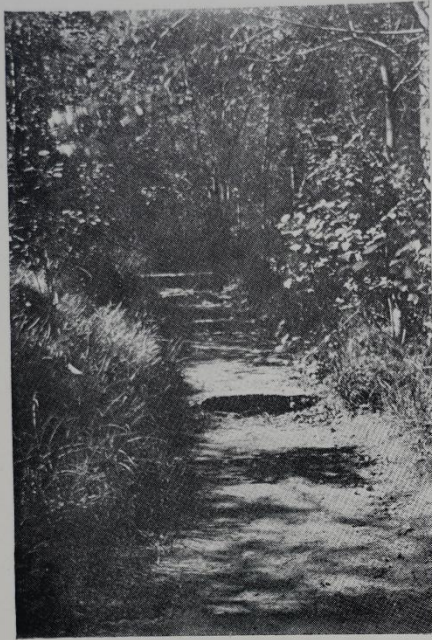
»Folkdanssällskap, vad kan det vara för någonting?» undrade Bolagsherrarna, då vi kommo till dem för att underhandla om förhyrandet.

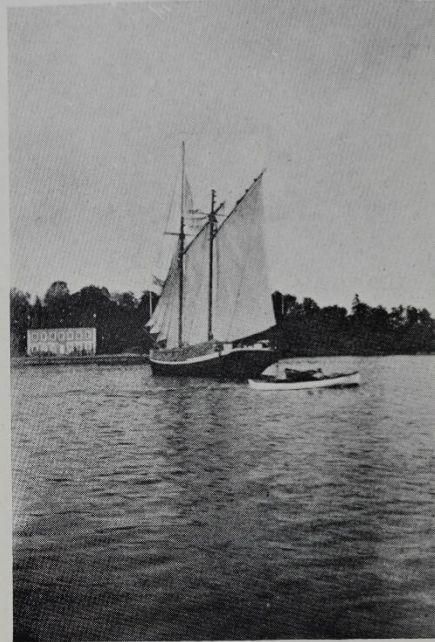
Skåningar och Appellare vid Drottningholm 1920.

Med skidor, sparkstötting och — Ford 1923.

... stigen utmed klippans brädd ...

Ett kameraskott från terrassen.

Storstök på Sommarhemmet.

»Är det ni som bruka gå klädda i masdräkter och dansa på Skansen? Ha ni aldrig något annat än dans och nöjen för e'r?»

Det var mycken okunnighet att kämpa emot och många svårigheter att övervinna innan vi lyckades bibringa de mäktiga Bolagsherrarna en mindre felaktig uppfattning om vad Folkdans- och Hembygdsrörelsen var för någonting samt att vi inte endast gingo klädda i granna kläder och dansade från morgon till kväll.

Äntligen voro dock alla svårigheter övervunna och en solig söndag, en av de sista dagarna i april, höllo vi vårt intåg i det »slumrande slottet».

Synd vore dock att säga att det var någon prinsessa Törnrosa vi funno, när vi slog upp portarna och trädde in.

Dammet vilade i tjocka lager över väggar och golv. Spindlarna hade ostört fått spanna sina sinnrikt konstruerade hängbroar och linbanor efter behag, trapporna knarrade och jämrade sig för varje steg och fönsterna hade säkerligen icke varit öppnade på flera år.

Men inte låter man sig nedslås av så litet när man står vid sina önsknings mål och är ung samt känner blodet sjuda av verksamhetslust.

Flickorna hade, förutseende som alltid, försett sig med en väl-sorterad »vapen»-arsenal, och med borstar och trasor gingo de till attack emot smutsen och dammet. Som genom ett trollslag förändrades villans utseende. Många av rummen voro mycket vackra med väl bibehållna tapeter samt här och där dekorerade med smakfulla målningar, som kommo till synes när dammet avlägsnades.

Pojkarna fingo till att börja med söka åstadkomma litet ordning utomhus och där saknades minsan inte heller arbete.

Skorstenarna vägrade hårdnackat släppa fram den minsta gnutta luft och ett par pojkar gingo med tillhjälp av ett par flickor (eller var det kanske tvärtom) till anfall mot de lömska röksugarna. Vattenpumpen gav blott efter djupa suckar och hjärtslitande klagotjut ifrån sig några illaluktande droppar, som somliga påstodo vara vatten. Det var ett dagsverke, som räckte till, att förvandla den gamla, tredskande brunnen till en lydig tjänare, som under sommaren skulle giva sin tribut av friskt och gott vatten åt det stora hushållet och de många törstade struparna.

Över gräsmattor och backsluttningar lågo fjolårslöven i djupa drivor kvävande de första späda grässtrån, som här och där började spira fram. Staketet skulle lagas, trapporna repareras och dörrarna riktas. Ingen fick stå sysslolös, ty varje par händer, som kunde hålla i ett verktyg eller redskap hade syssel-sättning. Någon större yrkesskicklighet gjorde sig just inte gällande. Mången yngling gjorde kanske för första gången i sitt liv bekantskap med det praktiska användandet av exempelvis en hyvel, en såg eller ett stämjärn. Någon mer kunnig kamrat gav några anvisningar hur man skulle handtera verktyget i fråga och sedan var det bara att hugga i med friskt mod.

Ett antal bord och bänkar måste anskaffas, så att vi kunde samlas alla och gemensamt intaga våra måltider. Att köpa några dyl. attiraljer var dock inte tanke på, kassan var redan hårt ansträngd på grund av den stora hyran, och det mesta vi kunde påräkna var så mycket pengar att vi kunde

inköpa ett parti virke och själva söka omdana detta till bord och bänkar. Uppgiften var inte den lättaste och nog följde det med mer skinn på knogarna än hyvelspån på plankan jag försökte bearbeta, vid första dagens närmast fruktlösa försök, och nog kröp sågen sin egen väg på respektfullt avstånd från, men dock föga i överensstämmelse med, den blyertsrits »mästaren» uppdragit åt mig att följa. Arbetet skred dock framåt kanske inte så hastigt men drivet av en sann arbetsglädje och ett aldrig sinande gott humör. Alla fingo vi lära oss arbeta och taga oss för med vad som helst. Där var inte tid att fundera över varför t. ex. ryggen värkte på den ena av de två pojkarna som buro bären med löv och sopor de obligatoriska fem gångerna bort till sopbacken under det kamraten i andra änden inte kände någonting.

Som ett litet exempel på den företagsamhet, som kom till synes på alla håll, vill jag nämna en liten episod som passerade en gång strax i början: En av våra pojkar, en mycket snäll och präktig kamrat f. ö., som förmodligen aldrig tillförne sysslat med annat snickeriarbete än formerandet av en blyertspenna, hade en gång i hastigt mod lovat att högst egenhändigt förfärdiga en dörr till ett av rummen i »flickornas våning». Vi bespetsade oss nog litet var, skam till sägandes, på ett extra tillskott i aftenunderhållningen när nämnde yngling en lördagskväll kom utknogande med ett större lass brädor. Dock måste jag först som sist säga ifrån att vi i det hänseendet blevo grymt bedragna. Golvet i ett av köken apterades i hast till snickareverkstad, verktygen langades fram och arbetet tog sin början. Handlaget var kanske inte precis mästarens men icke heller

klåparens. Hammaren träffade kanske emellanåt tummen i stället för spikskallen och alla brädor blevo kanske inte precis lika långa men arbetet fortskred raskt och utan varje onödigt uppehåll och så småningom låg dörren där fix och färdig, kanske inte så putsad och fin som om den kommit från snickaren, men fullt användbar för sitt ändamål. Ännu i dag sitter den på sin plats där ute på sommarhemmet och den utgör ett talande bevis för att om man verkligen *vill* en sak så *kan* man det också, även om det ter sig aldrig så svårt.

* * *

På detta sätt svann denna vår under arbete och glädje och på liknande sätt ha de svunnit år efter år. Tyst och omärkligt glider tiden bort och innan vi veta ordet av befinna vi oss mitt uppe i högsommaren.

Solen låter med givmild hand sitt guld flöda över den stolta gula villan, som ligger däruppe på bergets krön, och på varje öppen plats finna vi de nyss så flitiga arbetarna lapande sol och luft. Sommaren har hållit sitt intåg och skyllande på denna, ha vi slagit oss lösa och tagit oss en liten semester från våra bestyr. Nu njuta vi i fulla drag av den härliga sommaren med sitt strålande solsken och sina underbara kvällar, som vi under den långa »fimbulvintern» nästan förlorat hoppet om att få återse.

Det är dock ingen däst och dåsig vila vi unna oss, som om vi trodde oss ha uträttat nog och nu kunde slå oss till ro. Från

kl. åtta på söndagsmorgonen, då kommittén kommer tågande med den rykande kaffe pannan för att purra alla som ännu icke kommit på benen, till sena kvällen äro vi i rörelse. Innan vi få företaga oss någonting annat skola vi sopa och städa våra resp. rum och först sedan detta »tidsödande« arbete är undanstökat samlas vi på gårdsplanen där hoppställningar och kastredskap vänta oss. »Oss» är i det här fallet pojkarna. Flickorna föredraga att syssla med sina handarbeten och möjligen då och då kasta ett öga på »de tokiga pojkarna som inte kunna hålla sig stilla en minut». Idrotten bedrives uteslutande för motionens skull och den stil och teknik, som kommer till synes, skulle säkerligen komma mången expert att draga på munnen. Icke desto mindre skrida vi tillverket med största allvar och Gud nåde den arme syndare, som försöker fuska, han blir obönhörligen diskvalificerad. I början av varje sommar idkas den ädla läderkulesporten några gånger, dock högst tre, ty sedan äro samtliga fotbollspelare justerade på grund av planens synnerligen kupeerade beskaffenhet, som gör att man förr eller senare försöker att med en välriktad spark flytta någon jordbunden sten eller trädrott i stället för den lekfullt studsande bollen, som sällan finnes där man beräknar. Fram på dagen då alla hunnit samlas och kommittén gjort ifrån sig sina värsta grovsysslor marschera vi alla i slutna trupp ned till stranden för att bada en liten stund (så där ett par tre timmar).

För undvikande av missförstånd vill jag nämna, att den flerdaldiga gånger omtalade »Kommittén» icke, som kanske mången föreställer sig, är någon stackars utsliten »hemslavinna» utan helt enkelt ett slags arbetsutskott bestående av två flickor och

en pojke, som ha till uppgift att i största möjliga mån utföra grovsysslorna för de övriga medlemmarnas räkning d. v. s. koka kaffe, potatis etc., diska efter varje måltid, sopa och städa såväl inom- som utomhus, bära vatten, hugga ved och dessutom tusen andra saker, som av utrymmesskäl icke närmare kunna specificeras. I kommittén få vi alla tjänstgöra i tur och ordning och ingen slipper ifrån sina bestämda dagar, som avgöras medelst lottning, såvida han icke har absolut giltigt skäl eller kan ställa vikarie för sig. Mången frestas kanske nu att tro att de medlemmar, som icke tillhöra kommittén inte ha annat än lek och skoj för sig, som dock även det har sin stora mission att fylla för oss, som hela veckorna äro instängda på våra arbeten där det i allmänhet saknas både frisk luft och en allsidig motion. Detta är dock inte alldeles riktigt, ty även under sommaren ha vi en hel del att bestyra. Blomsterrabatter och trädgårdsland skola rensas och vattnas. Träd och buskar skola ansas och skötas om, och små reparationer och förbättringar måste emellanåt företagas. Under glädje och glam svinner sommaren bort och snart kommer hösten smygande, först sakta och försagt, som skämdes den för att den objuden hade infunnit sig, men sedan allt efter som den utbrett sig, alltmera brutalt och hänsynslöst, för att slutligen med den hårda och obevekliga stormens hjälp utplåna varje spår av den underbara sommar som flytt. Leken får sluta och allvaret åter taga vid. Det är mycket som skall uträttas innan vintern är över oss. Alla händer sättas på nytt i verksamhet och arbetet skrider framåt med liv och lust. Dörrar och fönster skola spikas igen och tätas till, allt som under sommaren varit i bruk skall

en pojke, som ha till uppgift att i största möjliga mån utföra grovsysslorna för de övriga medlemmarnas räkning d. v. s. koka kaffe, potatis etc., diska efter varje måltid, sopa och städa såväl inom- som utomhus, bära vatten, hugga ved och dessutom tusen andra saker, som av utrymmesskäl icke närmare kunna specificeras. I kommittén få vi alla tjänstgöra i tur och ordning och ingen slipper ifrån sina bestämda dagar, som avgöras medelst lottning, såvida han icke har absolut giltigt skäl eller kan ställa vikarie för sig. Mången frestas kanske nu att tro att de medlemmar, som icke tillhöra kommittén inte ha annat än lek och skoj för sig, som dock även det har sin stora mission att fylla för oss, som hela veckorna äro instängda på våra arbeten där det i allmänhet saknas både frisk luft och en allsidig motion. Detta är dock inte alldeles riktigt, ty även under sommaren ha vi en hel del att bestyra. Blomsterrabatter och trädgårdsland skola rensas och vattnas. Träd och buskar skola ansas och skötas om, och små reparationer och förbättringar måste emellanåt företagas. Under glädje och glam svinner sommaren bort och snart kommer hösten smygande, först sakta och försagt, som skämdes den för att den objuden hade infunnit sig, men sedan allt efter som den utbrett sig, alltmera brutalt och hänsynslöst, för att slutligen med den hårda och obevekliga stormens hjälp utplåna varje spår av den underbara sommar som flytt. Leken får sluta och allvaret åter taga vid. Det är mycket som skall uträttas innan vintern är över oss. Alla händer sättas på nytt i verksamhet och arbetet skrider framåt med liv och lust. Dörrar och fönster skola spikas igen och tätas till, allt som under sommaren varit i bruk skall

göras rent och ställas undan, och en mängd andra saker, som lättare kunna tänkas än beskrivas, skola utföras innan vi för sista gången få bomma till ytterdörren och resa tillbaka till staden, lämnande vårt sommarhem i vinterkylans våld.

*   *
*   *

Snabbt har tiden runnit bort och i år är det redan femte sommaren vi bott därute i den stora, gula villan med den vackra utsikten över Sjötullens lummiga uddar och glittrande vatten.

När vi tänka tillbaka på den tid som gått, möta oss samma scenerier år från år. Det har varit mycket arbete men också mycken fest och sann glädje. Kanske ha vi icke verkat så mycket utåt som vi bort. Appell har sedan gammalt först och främst varit en god kamratklubb där medlemmarna lärt känna och värdera varandra som goda kamrater. Mången skulle kanske anse att det stora arbete och alla de uppoffringar, som nedläggas på våra egna fester, och inom vår egen krets, skulle medfört större vinning för oss om vi verkat på en bredare basis och i högre grad försökt att intressera andra personer för oss själva och vår verksamhet. Kanske ha de rätt. Det är dock något inom mig som säger att vi handlat riktigt när vi handlat som vi gjort. Jag tror att en förening i detta fall är att likna vid en mänsklig varelse. Somliga personer älska att intaga en framskjuten ställning, de sträva efter att göra sig bemärkta, de draga uppmärksamheten till sig och deras namn gå ut i vida kretsar. Deras hem är en offentlig samlingsplats och deras per-

son är egentligen inte deras egen egendom, utan allmänhetens, som tvingar sig till att bestämma deras handlingar.

Andra personer åter känna sig icke tilltalade av den offentliga uppmärksamheten. De framlägga inte sina handlingar till offentligt beskådande utan handla blott efter hvad deras eget samvete bjuder dem. De förlägga sin verksamhet inom kretsen av sin egen familj och sprida där värme och glädje i rikaste mått. Så ha vi icke heller ansett det vara förspilld möda, när vi offrat kvällar och nätter för att förverkliga de planer, uppfinningsrika hjärnor konstruerat, för att i största mån överraska och glädja våra vänner och kamrater, då de på utsatt dag komma ut för att fira en fest hos oss. Ett oerhört arbete har mången gång nedlagts blott för en enda kväll. Villan har omändrats, så att dess egen skapare skulle ha stirrat på den som på en främling. Den har förvandlats från ett Österländskt sagopalats ur »Tusen och en natt» till en gammal Dalastuga med väggmålningar och blyinfattade fönster. Den har en månskensklar augustikväll varit högsäte för H. M:t Kräftans dyrbara person, och den har utgjort skådeplatsen för en gammal borgruin med hornlyktor och källarvalv. Men en gäst har aldrig saknats vare sig på våra fester eller på våra arbetsdagar och den gästen heter *Glädjen*.

Om någon utomstående då skulle tittat in till oss tror jag inte han skulle säga att vi förvaltats vårt pund illa eller att den möda vi offrat för vår egen trevnad varit förspilld.

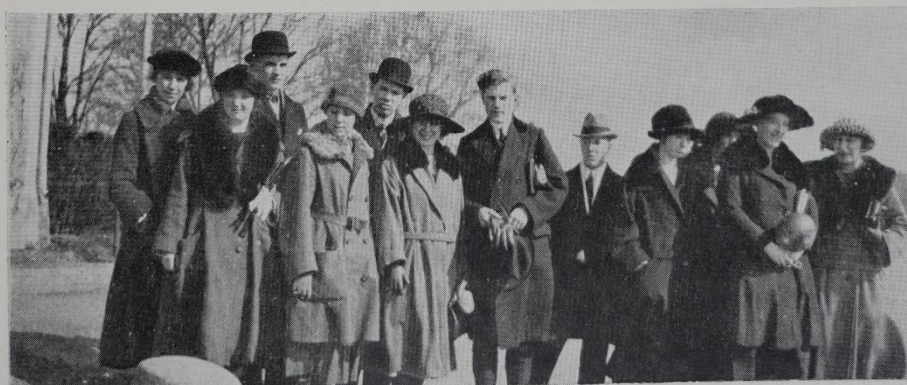
Ett av ändamålen med vår rörelse är ju, att vi skola söka bereda ungdomen ett sundare och ärligare nöjesliv och draga

I »Kongens By» 1921.

Appellarna med några vänner i Malmö 1921.

På vårpromenad.

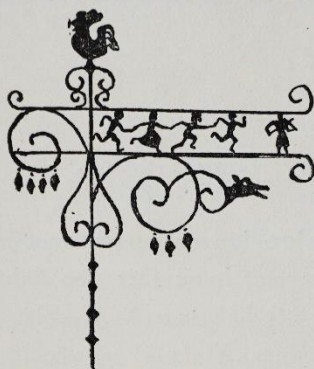
Appell på Barnens Dag 1908.

Elva år senare.

dem bort från de osunda jazzlokalerna. Kan väl detta göras på ett lämpligare sätt än att bjuda dem ett sunt och ärligt nöje parat med arbete och ett gott kamratskap.

Çire.

En sommarsöndag.

I.

Vid Slussen.

Jag står på Slussbroplan en sommarmorgon tidig,
Så tidig, att ej larmet ännu fått den fläkt,
som om en stund ett helgdags Stockholm skall ha väckt
ur vilan efter vardagsjaktets id så stridig.

En bakgrund skymtar genom blåvit soldisslöja.
En tavla målad utav någon mästarhand.
Från Pålsundsbron längs hela Söder Mälarstrand
till Saltsjökvärn, en syn där blicken måste dröja.

Vid fiskarhamnen ligga kosterbåtar, snipor
förtöjda, krängande för varje krusning svag.
Bak' Munkbrokajens gods en liter går runt lag.
— Rök sig ringlar ur Mälarbåtars svarta pipor.

Åt skeppsbrohället ser jag Saltsjöns vågor glimra
i små kaskader, följa Djurgårdsfärjans stråt.
Kolosserna vid Stadsgår'ns kaj vars flaggspelsståt
just hissas, i ett brokigt färgspel solbadsskimra.

En sommarsöndag

Från Slussbron hör jag tidningspojkers rop så gälla
accompanjerat utav måsars hessa skrik.
En spårvagns rasslande, och bilars hornmusik
nu stämmer i. Hör . . . storstadslarmet börjar svälla.

II.

På vägen ut.

Prästkrage, blåklint där blomma på åker och ren.
Var kulle så solig, den skiftar så mjuk och len.
Det är sagor och bilder, förgättna i stormiga år.
Du vilande landskap, hur lycklig ditt lugn jag når.

På vägar som sirligt sig slingra, jag vandrar ut,
långt bort till min skogsstig som börjar vid ängens slut.
I susande gran och tallskog jag går med sång i mitt sinn.
Jag ler mot blånande vatten, — där viken skär in.

III.

Sommarhemmet.

Det ligger däruppe bland träden,
på krönet av ättestup.
Inramat i mörkgröna kläden
under furornas bugning så djup.

Det lyser så gult till färgen
med fönster och dörrar i vitt.
Det blivit en vrå bland bergen.
Det glädje har skapat och spritt.

En sommarsöndag

Dess stenfot med gröna klängen
är prydd utav vildvinets blad,
och björkarnas gungande hängen
vid blomsterrabatternas rad.

Där syns mellan trädens toppar
en fladdrande glimt, gul och blå
Kring planen, syrenernas knoppar
I doftande häckar där stå.

Jag går uppför vindlande trappa
till stigen vid klippans brädd
utmed stupet, som i en kappa
av sammetslen mossor är klädd.

Jag böjer mig ut över randen. —
Vad mänskorna synes mig små,
som under mig långt ned på stranden
vid bryggan där väntande stå.

Jag vill stanna här för att drömma.
Jag vill sätta mig här på en bänk.
Med minnena som mot mig strömma,
jag vill foga dem länk vid länk.

Se, där ligger midsommarstången
som restes, med lövvirad krans.
Jag hör ännu glammet och sången
från skaran där livsglädjen fanns.

En sommarsöndag

Och dräkternas färger i solen
de lyste, så ljus och så gott.
Jag ser ännu flickan, — i kjolen
vars randning var rött och blått.

Om stenar och träd kunnat tala,
de kunnat berätta än mer.
Om kvällar så ljusa och svala,
om dagar då solen ler.

* *
*

Ett stöj utav röster, ett skratt som där klingar,
på lätta vingar,
mot rymdernas sfär.
Det fejas och städas, man är nu i tagen
ordna för dagen,
ty söndag det är.

Med glas och med koppar, med kniv och med gaffel,
dukas det, (taffel),
ja, allt på en gång.
På planen ett långbord — för tjugo personer
Gongongens toner
de slå: Bång, bång, bång.

Då rusas till pannor med biff och kotletter,
alla slags rätter
som stå till att få.
Där trängas i köken, kring spisar så varma,
töser som larma,
att grytorna nå.

En sommarsöndag

Och sedan i gräset, serveras av flickor,
kaffe på brickor
en doftande kopp.
Nu pojkarnas idrott begynner, man kastar
en diskus och hastar
till kula och hopp.

Med glidande simtag, najader de följa
i glittrande bölja
vid Gäddvikens strand.
På huvudet dykes. Vad fröjd är att bada,
i solskenet rada
sig upp på en strand.

När middagen slutats, då stämmer fiolen,
i söndagskvällssolen
det spelas till dans.
Mot slutet flyr dagen och skuggor sig sänka,
man manas att tänka:
Vad skönast där fanns.

* *

*

Säg, minns du då den terassen?
Vi sutto mång' aftonstund.
Dyningar lekte i vassen
och månen steg upp så rund.
Säg, mins du sommarkvällar,
musiken från Skansen oss når.
På fjärden ett segel sakta sig rör,
minnen som ej förgår.

Jerker A.

Folkmusikens renässans.

Några synpunkter av Sven Kjeröén

»Den gamla äkta folkmusiken» — uttrycket är säkert inte obekant för läsaren av dessa rader. Kanske tycker han, att han snarare hört det upprepas alltför ofta. Kanske har han någon gång dragits till den misstanken, att också detta uttryck innerst utgör blott en välklingande fras, ett slagord som så många andra.

Där står en person i talarstolen. Han lovprisar de gamla folkmelodierna och ställer dem samtidigt i motsättning till vissa moderna musikformer; och ingen åhörare svävar i tvivelsmål om, vem av dessa tu som är hans hjärtas »utvalda vän». Men hos en och annan bland de församlade sipprar tyst fram en undran: är karlen verkligen fullt uppriktig? Hyser han en sådan avgjord förkärlek för dessa gamla låtar och dansmelodier, som hans ord vilja påskina? — Eller man bevistar en s. k. spelmansstämma. En efter annan träda de självlärda spelmännen fram och föredraga sina musikstycken. . . Nå, visst är det en slags förströelse att möta anblicken av dessa ofta synnerligen kärnfulla människotyper. Det är ett helt studium att följa skiftningarna i deras uttrycksfulla åtbörder och minspel. Temperament ha de förvisso, och musikhumor, kanske t. o. m. några droppar

konstnärslod, och det är nu en så högst ovanlig vätska hos folk i gemen. — Men det hela är ju ändå bara ett arrangemang! Eller hyser någon verkligen på allvar den tron, att denna bondska musik äger framtidsutsikter? Detta skulle ju innebära en återgång av hela den rådande folkliga musiksmaken till en faktiskt övergiven ståndpunkt. —

Vi känna nog litet var igen även dessa betraktelsesätt, från utomstående håll eller hos oss själva. Avsikten med föreliggande rader är att söka i görlig mån bringa ett svar på de antydda frågorna. »I görlig mån», ty frågorna träffa inte helt sakens kärnpunkt. Granska dem närmare, och du märker själv, att frågaren tydligen föga eller alls inte spörjer efter det inneboende värdet i rent musikavseende hos de gamla folkmelodierna. Han är långt mera bekymrad om de yttre följderna av deras återupptagande. Han finner det tydligen, halvt instinktivt, svårt eller rent av motbjudande att tänka sig en återgång: 1. från något modärnt till något omodärnt, 2. från något även i »flotta» kretsar godtaget och omhuldat till något rent »bondskt». Det är hans respekt för utvecklingens lag som låter honom rygga tillbaka inför tanken på en »återgång» även i detta speciella avseende. Men han kan nog lugnas. Vi kunna ju helt enkelt säga honom, att *om* den gamla folkmusiken verkligen *som musik betraktad* i genomsnitt skulle befinnas stå högre än den, som nu kan göra anspråk på att kallas folklig, då vore det onekligen det bästa utvecklingen kunde göra, att den med snaraste satte den förra åter i högsätet. Ty utvecklingen bör dock alltid gå från ett lägre till ett högre — även om den skulle nödgas att emellanåt förskjuta det nya och återupptaga ett gammalt för att låta detta bli — det allra nyaste.

Det är ganska meningslöst att fasa inför ett dylikt perspektiv. Ha vi inte med egna ögon bevittnat, hur t. ex. modern hembyggnads- och heminredningskonst nått sin ädla och rena utgestaltning just genom en klarsynt återgång till gamla inhemska stilfomer, nyss övergivna och förkastade? Samma företeelse framträder i stort för envar, som studerar historien. Vilken kulturrörelse kan jämföras med renässansen som en frihets- och framstegsrörelse i mänsklighetens liv? Men renässans betyder födelse på nytt, och det som den gången föddes på nytt, var den sedan tusen år »levande begravna» antiken.

Härmed är givetvis inte sagt, att all utveckling förutsätter återgång. Men den som gått vilse, söker sig gärna tillbaka till utgångspunkten för att vis av skadan bättre aktge på den lämpliga vägriktningen. Ju längre han fortfar att irra omkring, desto mera tilltar vanligen hans förvirring. Man må besinna, att något liknande här verkligen inträffat. Visserligen har vårt folk i alla tider mottagit nya kulturinflytelser och -impulser utifrån; och gudskelov för att så har skett! Men de ha kommit med någorlunda måttlig fart, så att vi hunnit att granska, pröva, rensa och omsmäla den tillförda näringen, tills den blivit gagnelig för våra behov och danad efter vår särskilda smak. Ty varje folk har nu sin särskilda »smak», bestämd av dess särskilda lynne, som i sin tur är ett barn av naturens yttre och inre beskaffenhet. Inte minst gäller detta allt just de svenske: ett kulturfolk av enastående rasrenhet, som under en tidrymd av 15,000 år bebott ett och samma landområde, varest det, så långt historiens ljus kan tränga tillbaka, ständigt levat som ett självbestämmande folk. (Den svenska staten är som bekant

världens äldsta ännu fortlevande, och intet annat europeiskt folk har under hela sin tillvaro oföränderligt förblivit ett fritt folk).

Men de kulturimpulser, som i storindustriens plötsligt framprungna tidsålder slungades pr järnbana, ångbåt och telefon över oss, kommo delvis alltför brådstörtat. Det gäller mindre de rent tekniska än de andliga nyheterna: sådant som måste prövas, gallras och omsmältas för att i egentlig mening kunna bli *vårt*, d. v. s. bli danat efter våra behov, format efter vårt väsen som ett oförfalskat uttryck just för detta.

Så skedde nu inte med de stilformer, som maskinerna komponerade (efter utländskt mönster), och än mindre med de smakformer, som tagit gestalt i en hel del direkt importerade konstnärliga och nöjes-företeelser. Hit hör, kanske i främsta hand, den musiksmak, som till sin härkomst och till sitt väsens djupaste kärna är alltigenom osvensk.

Den gamla svenska folkmusiken — ja, förvisso var den »bondsk». Men låt oss ett ögonblick besinna oss på det ordet. Också här stöter nämligen den fanatiska utvecklings-entusiasterna på ett besvärande faktum, nämligen detta, att den svenska (liksom i allmänhet den mänskliga) odlingen vilar på en bondekultur. Denna utgör inte blott det historiska underlaget för vårt nuvarande samhälle, utan den har tills helt nyligen utgjort dess väsentliga livsform. Samtidens maskinkultur med dess »förfining» i vett och seder är som rent historisk företeelse inte av större mäktighet än fernissan på en furumöbel — och den spricker och flagrar ohjälpligt i samma mån den söker frigöra sig från underlaget. Att vilja förkasta den gamla folkmusiken enbart på grund av dess bondska — det är: dess folkliga — ur-

sprung, är sålunda i betänklig grad liktydigt med att underkänna sin egen härkomst, sin egen kvalité; att »smutsa i eget bo», som gamle kung Gösta sade. Dock kan det måhända skänka den entusiastiske tidsdyrkaren någon liten tröst att veta, att även vår folkmusik tid efter annan — ja, så långt vi kunna blicka tillbaka — mottagit inflytelser och nya tillflöden utifrån (ett förhållande som dess motståndare ofta med förtjusning och starkt eftertryck bruka påpeka). Men hur vemodigt krymper inte också den tröstegrunden samman, när man besinnar, att vårt folk dock fordom ägt tillräckligt både av tid och redig besinning samt framför allt tillräckligt av en kanske omedveten men dock vaksam och stolt självkänsla för att på gammalt manér upptaga endast det livsdugliga men bära det undermåliga ut i vildmarken att förgås. Ett förfaringssätt rakt motsatt det som senare, i en (maskin-)kultiverad tid skulle bli gängse bruk. Ty revy- och varitésångerna, »schlager-» och jazzmelodierna (märk bara de svenskklingande beteckningarna!) ha längesedan kristnats också i arbetar- och bondehemmen hos det folk, som sedan hedenhös eljest brukat själv skapa toner i ljusa stunder och mörka — toner som sedan levat och förädlats under skriande sekler, toner som kunnat lyfta, styrka, lysa.

Hur underligt förbereddes inte den stora förvirringen genom den religiösa folkrörelse, som i sin fienskap till fiolen (»djävulens lockpipa») verksamt bidrog att röja en kungsväg för — dragspelet och gramofonen. Så kom med brutal våldsamhet den kvava kastvinden. Hur segerrik den var! Men så var den ju också ett barn av tekniken och tillika ett budskap från det stora utlandet . . . — och svensken föll på knä. Den levande

folksmak, som vårdats, utvecklats och förädlats under tallösa släktled, lades till en fotapall för hans importerade majestät kung Buller (buller heter på amerikanskt slangspråk: jazz!). Tills omsider en efter annan begynte längta efter en nypa frisk luft, om möjligt blandad, inte med puderdoft utan med barrlukt.

För en sådan människa förefinnes knappast något spörsmål om den gamla folkmusikens framtidsmöjligheter. Frågan ligger i själva verket på en helt annan bog, en ofantligt bredare och framför allt en ofantligt djupare. Den gäller den svenska smakens, den svenska folksjälens, vara eller inte vara. Och för att rädda den, ser han endast en utväg. Lösensordet blir renässans — födelse på nytt, återgång till rätta utgångspunkten för att rädda till liv och möjliggöra till utveckling kraften inom oss själva, kraften att djupt vederkvickas och glädjas, förmågan att motaga lyftning, styrka, ljus.

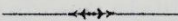
Men vilken kraft är här ädlare än musikens? — Vad mera, om den lyssnande tilläventyrs skulle lyssna fåfängt i början. Förstod han ens att genast uppskatta charmen hos jazz-bullret (om han nu någonsin lärde förstå det)? Men det släktled, som alltifrån begynnelsen fått sina hörselverktyg — kroppens som själens — knådade och preparerade för att anamma en importerad musikart, kan rimligen ej fordra, att samma hörselverktyg omedelbart skola förmå upptaga toner, så helt annorlunda än dessa.

Den som lyssnar, må lyssna ordentligt och upprepade gånger, innan han dömer och ratar. Ty han må dock besinna, att de musikformer, som alltjämt varit hans själaspis, till sina klanger i allmänhet äro så bullrigt simpla, till sina melodigångar så

gottköpsaktiga (trots alla tillgjorda djupsinnigheter och krystatade raffinemang), att hans förmåga att fatta och njuta musik efterhand nödvändigt trubbats och förgrovats.

Lyssna, och lyssna väl — och du skall till sist förstå. Kanske även, fast du eljest räknar dig som omusikalisk. Ty knappast kan du annat än glädjas över de *spegelbilder*, som frambäras av den slags musik, varom vi nu tala. Där är ju skogarnas mörker och viddernas ljus — ditt eget land. Där är ropet från vallpigan, lockropet som blev lurens låt; där är den tysta helgens högtidskänsla som sökte sig gestalt i psalmtonen, julkvällsstillan och sommarljus; där är brudmarschens pompösa tongångar, dansmelodiens och skänklåtens frambristande glädje — ditt eget folks liv genom tiderna. — Och till slut fångar du den genklang, som du aldrig vågat förbida: den som väcks inom dig själv. Vad som där tonar, är nu så svårt att tyda i ord. Men stilla och djupt inifrån smyger en underlig visshet fram: vissheten om att livet är en skön gåva, trots allt; vissheten om lyckan och förpliktelsen att vara människa — en människa bland andra runt omkring och långt hän i det förflutna, en människa innerst inne ensam med sitt väsen.

Då har du råkat *uppleva* svaret på den viktigaste, här vidkommande frågan, en fråga som vi alls inte sökt att direkt besvara, just emedan dess svar måste upplevas. Det är frågan om det inneboende värdet i rent musikavseende hos de gamla folkmelodierna. Här kunna blott tonerna själva ge besked — åt den rätt lyssnande. Och har du väl fått deras svar, då tror du även på — folkmusikens renässans.

Från Sätters dal till Norges höjder.

Tjugufyra Appellare stodo uppe på Bispsbergs klack och skådade ut över landskapet från den bekanta utsiktsplatsen. Milsvitt sågo vi ut över Dalabygdens skogar och höjder, sjöar och slätter och det var med en känsla av andakt vi lyssnade till spelman Solings fela, när den tolkade fäbodlivets längtan i såväl svensk som norsk allmogeton. Sakta och milda men fylliga stego tonerna mot höjden. och tysta stodo eller sutto vi kring spelmannen liksom bundna av den gemensamma trollkraft, som musiken och den storslagna utsikten utövade på oss.

Vi hade kommit upp till Säter för att medverka på den stora folkdanskongressen, som detta år, 1922, avhölls i Sätters berömda dal. Från Säter skulle vi vidare till Norge, i vars huvudstad vi skulle vara med på den tredje nordiska folkdanskongressen.

* * *

Så hade vi kommit till broderslandet i väster och välvilliga, gästfria norrmän hade tagit oss om hand. En varm och solig dag tågade vi så ut till Bygdø med fanor och musik. På Leikar

vollen skulle vi den dagen visa varandra och allmänheten vad vi hade att komma med av dräkter, musik och danser. Timma efter timma pågingo uppvisningar och lag efter lag marscherade upp på dansbanan och dansade sin bygds eller sitt lands danser allt under det svetten strömmade, ty varmt var det med besked. Där kom Heddalsringen med stora, grova gutter och jäntor, klädda i Heddalsdräkter och där kom Hardangerfolk gående i högtidlig takt, barnlag från Kristiania och danskar med rödvita Dannebrogen i spetsen. Där kommo gulbyxade svenskar och Sætisdalsjäntor med smycken om knäna för att nu inte nämna Hallingdalsfolket. Ni skulle sett Hallinggutternas när de dansade sin Halling. Sex gutter i rad gingo runt banan, mjuka i knälederna, djärva och smidiga i sina kast. Oavlätligt gingo de runt banan, utförande sina konstiga och krävande steg och tag på tag kastade sig någon upp i luften och sparkade ned den 2 till 3 meter högt hängande hatten. Åskådarna jublade och applåderna smattrade från morgon till kväll.

* * *

Ännu en utsikt skulle vi få se under den resan och en, som inte stod Bispbergs klack efter. Det regnade litet när vi strävade upp till våra norska värdars knuttimrade stuga där på Røkleiva men regnet upphörde så sminingom och när vi skulle taga utsikten i betraktande uppe ifrån höjden, höllo just skyarna där nere under våra fötter på att skingra sig. Ett ståtligt, vackert landskap utbredde sig framför oss. Vild och trolsk låg »Norrbaggarnas» fagra bygd för våra blickar ock likt flytande silverband, lågo vattendrag och regnbäckar nere i dalen. Det

var svårt att gå därifrån, man ville bara se och se och se ändå mera. Men inne i stugan var det hög stämning med flammande brasa och dignande smörgåsbord. Och sedan iväg med borden och igång med dansen, norska springar och svenska polskor i broderlig sämja.

* * *

Mitt i natten kommo vi ned från Frognersätra, där femhundra kongressdeltagare hade varit samlade till dans och festmiddag. Tal hade hållits och hurrarop rungat, hardangerfelor hade ljudit med mångsträngad klang och danserna hade dragit genom salen. Alla vi unga hade känt oss som tillhörde vi en enda stor syskonkrets, där nationsgränser och tungomål ej spelade någon roll. Under tiden hade natten fallit på och nu som på alla fester så var det dags att gå hem när glädjen var som störst. Men fest hade det varit, verklig fest.

Så voro vi nu på väg därifrån. Vägen låg mörk och dyster där den ringlade sig ned till järnvägsstationen. Då nådde oss tonerna från en hardangerfiol och komna litet längre fram sågo vi en hopkrupen figur vid vägkanten oavbrutet spelande på sin fiol. Han tillhörde inte oss ty han var civilklädd. På ryggen hade han en kont eller ryggsäck och huvudbonaden var djupt neddragen över ögonen. Hemskt och vilt lät hans spel i den mörka natten och vi frågade oss litet var: "Vem är han?" Ja, vem var han? Kanske en vandrare som vandrade land och rike runt med sin fela eller vad annars? Ja, inte visste vi det.

Ragnar Wallman.

Litet om våra fester.

Ett fragmentiserat kåseri.

Här är fest! Här är ljus! I smyckade salen,
litet vi gläds med varandra åt sången och talen.
Fiolen vi stämmer och träder en polska
i stugan bland klipporna, mörka och trolska.

På den smala stigen, som slingrar sig genom skogsdungen, kommer en underlig figur stapplande.

En icke oväsentlig del av figuren utgör den kavaj, som ifråga om snittet, sett sina modiga 30 år. Rutiga, stramt åtsittande benkläder, resårkängor vars stroppar envisas att vilja skåda dagens ljus. En vit broderad väst jämte halsduk, dessa säkerligen använda endast vid mycket högtidliga tillfällen. Därtill en huvudbonad av grågrön vadmal. Framdelen av densamma utgöres av en sorts skärm, ovanför vilken ett svart band är knutet i rosett. Under mössskärmen skymtar ett par små, oroliga ögon, samt en vass mot skyn strävande nässpets.

Figurens högra hand omsluter krampaktigt en stor bukett ängsblommor i alla upptänkliga färger, och den vänstra är försedd med en krokig svart hörlur, vilken han för tillfället håller

mot örat. Gången är något framåtlutad, vilket gör att vid knycken av varjesteg, hela gestalten hotar att taga överbalansen.

På trappan, upp till den på motsatta sidan av gården belägna huvudbyggnaden, står ställets ägare, storväxt och myndig, energiskt bolmande på sin pipa.

Vid åsynen av den ankommande, går han några steg ut på planen, hälsande den andre, vilken nu närmat sig under många krumbukter och ansatser.

Därefter utspinner sig ett samtal, varunder förvåning, vilken övergår till förtrytelse och vrede, avspeglar sig i världens ansikte. Det hela slutande med att den besökande finner sig stående på huvudet i buskarna vid staketet.

Vad är meningen? — Vad har hänt? — Åh! Ingenting annat än att Jespersson ansett tiden vara mogen att skaffa sig en hustru.

Han har för den skull, högtidsskrudad stegat hem till Annalisas far i friarärenden. Att detta totalt misslyckades kan först och främst skyllas på den outhärliga hörluren, som vid detta tillfälle, på en sjuvers inrådan placerats under kavajen.

Dessa två, »friaren» och »fadern», voro ett par av de roligaste typerna i en liten lantlig komedi, spelad som friluftspjäs av Appellare vid en fest på Vikdalen sommaren 1924.

Dekorationerna voro de mest tänkbara naturliga, Guds fria natur, och stycket mottogs, de fem gånger det framfördes, med stort bifall av en fulltalig publik.

*

*

*

För c:a 7 — 8 år sedan, då ännu icke folkdanslagen voro sammanslutna till den organisation, som i dag finnes, förekommo ofta s. k. teaterkvällar med dans. Detta i Appell. Vad de andra föreningarna beträffar, äro mig dylika icke bekanta, åtminstone förekommo inga offentligt anordnade.

Jag vill i detta sammanhang påpeka, att vi då såväl som nu, med dessa kvällar drogo en publik, vilken icke enbart var intresserad av folkdanser och uppvisningar.

Jag minnes särskilt de, som förekommo på Appells dåvarande övningslokal, Västmannagatan 59. I hur många roliga stycken har inte vår gamle vän Bierfeldt pratat utom rollen och funnit sig i olika situationer. Vid ett tillfälle spelades en enaktare: »Mottagningstimman». Bierfeldt hade där rollen av betjänt hos en läkare. Hur det nu var, om han stod på huvudet för mycket, eller att perukmakaren icke kunde sitt yrke, den frågan har aldrig blivit riktigt utredd. Alltnog, Bierfeldts röda hår, befanns liggande på golvet. Kvick som tanken sätter han den på huvudet igen, men, o ve och fasa, nackhåren i pannan och luggen i nacken, d. v. s. bak och fram. Huru lång i ansiktet han därvid såg ut, kan ej beskrivas.

Dylika små poänger vore enbart roliga. Att Appells teatertrupp senterades, därom fanns intet tvivel.

Dessa små teatersamkväm fingo emellertid ett slut, därigenom att de lokaler, i vilka vi under en följd av år varit hyresgäster blevo omädrade till annat ändamål. Så stodo vi där. Var skulle vi nu ha våra små fester? Ja, det blev att i ett par års tid vara än här en där, till dess Sällskapet 1920 inflyttade i sommarhemmet ute på Vikdalen. Där hava de senaste årens

flesta samkväm och fester gått av stapeln. Inte bara sommarens. De obligatoriska jul, vår och höstfesterna hava inte fått saknats. Det är på dessa fester, som Thalia tjänats till fröjd och gamman för dem, vilka ej haft allt för stora pretentioner.

Vid ett tillfälle en sådan afton, under en mycket högtidlig scen, hände det att ljuset plötsligt slocknade, och det blev svart som i en säck, både scen och salong.

Det elektriska ljuset hade då ännu icke funnit vägen till vår villa, utan scenbelysningen bestod av accetylengas, förmedlad genom en lång slang, från en bakom scenen befintlig gastub till en stor strålkastare i salongens tak. Olyckan ville att någon av aktörerna råkade trampa på slangen, resultatet som nämnts. Under det en röst ur mörkret förkunnade, att detta troligen hörde till pjäsen, kryssade en av vaktmästarna upp bland publiken, och med tillhjälp av en stege och en tändsticka, ställdes allt till rätta igen under publikens jubel.

Efter hand, som erfarenheter vunnos, bortarbetades dylika små malörer. Huvudsaken var att de togos från den glada sidan.

Jag skulle kunna berätta en mångfalld roliga episoder från det arbete, som föregick varje fest. Små episoder, som etsat sig in i minnet, som säkert skall komma mig att le vid tanken därpå många år efteråt.

* * *

Det var Luciafest på Tranebergsstugan. Appell stod för rusthållet. Aldrig någonsin hade jag kunnat tänkt mig att denna lokal kunde rymma så mycket folk.

Jag törs inte säga huru många. Lagen tillåter det inte. Så mycket törs jag dock säga att publiken stod, (att sitta tillät inte utrymmet) som packade sillar.

Det kan man väl inte kalla att ha roligt! Utropar läsaren. Jag kan betyga att stämningen var den bästa, trots trängseln. Av någon allmän dans blev ju ej så mycket som publiken väntat sig. De fingo i gengäld se och höra så mycket mera. Som var och en kan förstå blev naturligtvis nettot inte heller så dåligt.

* * *

Jag kan inte underlåta att i tankarna återgå till »59-an», en kväll några dagar efter jultiden 1916.

Sällskapet hade samlats till den traditionella granen, julklappsutdelningen och grötätningen. Jag, som vid tiden för den ovan-nämnda sammankomsten ännu icke hunnit bliva medlem, var för första gången med i Appell denna afton.

Vid anblicken av det dukade långbordet och den jättestora grötgrytan, slog mig den tanken: Hur i all världen kan folk träffas för att äta gröt? Jag behövde dock inte vara med så värst många minuter, förrän jag såg att det här inte enbart gällde att stilla magens krav. Här fanns den rätta glädjen utan några moderna ingredienser. Att jag för att erhålla sked till min gröt, fick hjälp med rimmet, att jag vid julklappsutlottningen erhöll samma paket jag lämnat, hör ju egentligen inte hit. Roligt var det alla fall.

På dessa Appells Julfester år efter år, äro rekorden, beträffande arrangemangen, satta på sommarhemmet och vi hava bara att vänta nästa stora överraskning.

Med förhyrandet av sommarhemmet följde något, som blev kallat »Pojkarnas fest». Dessa hava sedan kvitterats undan för undan. »Flickornas» och »Pojkarnas». Hur gick en sådan fest till? Jo! Efter en del tissel och tassel pojkarna emellan, hemliga sammankomster och krigsråd, beslöts flickornas portförbudning från sommarhemmet 14 dagar före den utsatta tiden. Ingen av dem fingo sätta sin näsa innanför de dörrar, där nu skapelsens herrar repeterade, snickrade, målade, kokade och lagade. Allt under flickornas stegrade nyfikenhet, vilket man får förlåta dem!?

Så blev det lördagskväll. När båten lade till vid bryggan, stodo från densamma, ända upp till dörrarna en rad figurer, klädda i en sorts underliga dräkter. Utan ett ljud visade de med sina långa svärd vägen för flickorna, vilka för säkerhets skull slutit upp i en tät klunga.

Att dessa dock inte voro så överdrivet rädda, bevisar sådana utrop som: »Nej! Se Biran!» »Å, titta på Knut!» o. s. v.

Att i detalj beskriva allt det, som upprullades för de förvånade flickornas ögon och öron, tillåter tyvärr inte utrymmet.

Att festen blev på det högsta lyckad, såväl ifråga om andlig och lekamlig spis, som till köksmästarens ansvarsfulla plikter, var ett faktum.

Så var det flickornas tur. Nog hade vi, som vi trodde gjort vad vi kunde för att vara styvast. Där bedrogo vi oss. De voro ett strå vassare. Jag är säker på att Appellarna känna sig inte så litet stolta över att äga medlemmar, som t. ex. Anna Lindkvist, vilken frambringat alla de verkligt vackra vägg-

dekorationerna o. d. till denna och många andra fester. På herrsidan behöver icke heller Ragnar Wallman skämmas för sig.

* * *

Med dessa små enstaka glimtar och lösryckta fragment, har jag blott velat giva läsaren en liten inblick i vårt inre föreningsliv. Sällskapet's offentliga fester och samkväm finnas till en del omnämnda på ett annat ställe i minnesskriften, varför jag för den skull, ej närmare vill ingå i dessa.

Mer än en gång hava vi av utomstående blivit ställda inför den frågan: »Vad har Ni egentligen för allt Ert arbete?»

På den frågan kan svaras:

»Vi hava den lönen och det tacket att se våra vänner och kamrater glädjas åt resultatet av våra ansträngningar. Mera behövs icke.»

Jerker A.

Till en pionär.

Fast jag så väl vet att Du även ibland kallas Gustav Bierfeldt, kan jag dock icke låta bli att skriva »Biran» såsom vi för det mesta bruka kalla Dig. Nåja, alla förstå ju att Biran kommer av Bierfeldt och då jag dessutom omtalar att Du sedan många år tillbaka är organiserad nykterhetskämpe så hoppas jag att allt tal om alkoholhaltiga drycker i detta sammanhang förstummas. En tolerant nykterhetskämpe har Du varit, den där icke visat sura miner då vännerna i laget tagit ett litet glas, men som själv orubbligt hållit ditt nykterhetslöfte.

Ja, Du Gustav, när Appell nu går över tjugårsgränsen då är det inte utan att Du får taga en rätt stor del av äran på Dig, ty, som en av Sällskapetets grundläggare har Du varit med från

början för att sedan i tjugu år hänga ihop med Appell och nu på jubileumshögtiden är Du den ende, som kan säga: »i tjugu år har jag varit med i Appell».

Så har Du även fått arbeta dessa år och ordförande- och dansledareskapet har väl oftast vilat på Dina axlar och kanske vilat tungt ibland. Glad och skämtsam har Du varit, och med överallt, inte bara på våra uppvisningar och fester utan Du har även varit initiativtagaren till våra vandringar, den starkaste basen i vår blandade kör och våra manskvartetter, plus det, att Du även på scenens tiljor visat framfötterna, när vi så behöft Dig i vår lilla skådespelartrupp. När vi tänka tillbaka, minnas vi säkert den starka kommandostämman, som kommenderade francaisen, likaväl som vi minnas huru Du dansade solodanser på våra uppvisningar.

Ibland har Du blivit arg och slagit näven i. — — Ja, jag hör att Du brummar Biran, men det hjälps inte, litet ris skadar ej. Alltså slog Du näven i bordet, då det inte blev som Du ville, och väl har Du som vi andra felat någon gång, och vi ha tyckt att Dina åsikter varit litet efter, men Du har icke varit sämre karl, än Du kunnat räcka handen till försoning där så behöfts.

Att Du även varit med bland dem, som skapade sammanlutningen mellan Sveriges folkdansföreningar, och att Du suttit i Ringens styrelse och Dräktutskott samt varit ordförande i Stockholmsföreningarnas Centralkommitté, är icke ägnat att förvåna. Men att Du även hunnit med att vara sångarbroder, sekreterare i en nykterhetsloge samt dessutom hunnit erövra en liten samling silverbägare och medaljer, vilka utvisa att Du

Till en pionjär

även försökt Dig på den idrottsliga vädjobanan med framgång, det kan verkligen förvåna.

Ja, detta kapitel låter ju nästan som en begravningsruna, men så är icke meningen, utan det är bara en liten översikt över det, som har varit, och att mera kommer att ske, det svarar Du nog själv för. Ty än i många år vänta vi få se Din vita vingåkersrock fladdra i ystra danser. Det vänta vi Gustav Bierfeldt.

R. W.

Stockholm - Malmö - Köpenhamn 1921.

Torsdagen den 28 juli samlades alla Stockholms Folkdansföreningars deltagare vid Centralstationen för att bestiga kontinentaltåget, som skulle föra dem en bit ut i den stora världen.

På perrongen var det stor trängsel, men allt avlöpte lyckligt, och så ångade tåget iväg under hurrarop och välgångsönskningar. Den ljusa härliga sommarkvällen fångade oss med sin stämning. Sång och låtar höllo oss vakna till långt in på natten.

Någon timmes sömn och så väcktes vi av solen, som kastade sina strålknippen över Skånes böljande fält, björk och bokdungar. I Lund hälsades vi av två medlemmar, som vistades där, och anlände så till Malmö 8.45 f. m. pigga och nytra efter en hel natts resa. Här emottogs vi av »Biran» och Nea jämte en del medlemmar av Nationaldansens vänner i Skåne; våra bekanta från Skansenfesten förra året. Färden ställdes till Johannesskolan, som utgjorde högkvarter under kongressen i Malmö. Skolans läsrum voro redan ordnade med halm-

madrasser gå golvet, givande tillfälle till vila, men de flesta brydde sig icke därom, de skulle ut och se på staden och dess omgivningar. Under kongressdagarna upplystes Malmös i sol badande gator av färgglada grupper, bekikade av barfotalassar och skottkärresskjutande damer. Gemensam frukost var ordnad å restaurant *Temperance*, och därefter började de egentliga kongressförhandlingarna under Börsdirektör Kurt Belfrages ordförandeskap.

På eftermiddagen samlades man till gemensamt kaffe vid Idrottshuset för att sedan under flygande fanor och klingande spel marschera genom staden till Palladium. Där gävos uppvisningar i folkdanser, och allmogemusik utfördes inför en, av feststämd publik, fullsatt salong, som mottog uppvisningarna med stormande applåder. Appell dansade skånsk kadrilj samt daldans hurtigt, och allt gick väl. Den festen var en högtidsstund, delvis beroende på den goda samling bygdespelmän, som medverkade. Särskilt bör framhållas Sporr och Solings smekande »Kavaljersvals». Så var det slut den dagen.

Lördagen började med utflykt kl. 8 f. m. till Folkets Park. Här må nämnas, att denna folkpark nog är den vackraste och mest välordnade, vi hava i Sverige. Frukost serverades i Moriska paviljongen, men i väntan på denna kunde naturligtvis icke folkdansarna vara stilla, utan det spelades upp till dans. Sedan åts sillfrukost med frisk aptit under tal, sång och musik. Senare på dagen gavs tillfälle att bese Malmös sevärdheter. Därefter samlades folkdansarne i Slottskogen, där sång och musik samt tal av Börsdirektör Belfrage bjöds allmänheten. Kl. 6. samling på torget för marsch till Idrottsplatsen, där

stora uppvisningar gåvos. På kvällen samlades vi i skolans gymnastiksal, värddar och gäster, och togo oss en svängom, under det att Appells sångare bidrogo till att höja stämningen. Sedan drog var och en till sin kula för att få litet vila för söndagens danmarksfärd. Någon vidare sömn den natten blev det dock icke i Appells herrlucka, där stämningen var hög.

Så var kongressen i Malmö slut. Deltagarna hade nog väntat sig större behållning än vad fallet blev. Den fina intima stämning, som var rådande under förra årets Skansenfester, blev det inte, men härvidlag spelade ju lokaliteterna och den begränsade tiden in.

Söndagen den 31 väcktes vi redan kl. 5 för att stiga upp och packa. Kl. 7 marscherades i väg till färjan, och en strålände sol på en molnfri himmel stämde alla till gott humör. Så gled färjan ut över Sundets blå vatten under musikens toner. För många var detta en verklig upplevelse. Ett par timmar senare skymtade vi Danmark; sakta gled färjan fram till kajen och vi hälsades av stora människoskaror med viftningar och hurrarop. Här hade samlats hela kongressbestyrelsen i Köpenhamn, Svenska och Norska föreningarna, norska folkdansare, som anlant före oss, och föreningen från Färöarna, som under musik hälsade svenskarna välkomna till Köpenhamn. Ett kort tal hölls från danska sidan, varpå vår hedersordförande Belfrage svarade. Därefter sjöngo svenskarna danska nationalsången »Der er et yndigt land», och danskarna den svenska kungssången

På middagen samlades vi på Christianborgs Slotts Ridebane för att under musik och fanor tåga till Idrottshusets fest-

sal, där själva mottagningshögtidligheterna gingo av stapeln. I tåten gick en orkester, där samtliga musikanter voro iförda danska folkdräkter. Det mest lustiga var dock att musiken, då den skulle glädja oss med att spela ett svenskt stycke, spelade »Ritsch, ratsch filibom-bom-bom etc.». Att munterheten bland oss svenskar var stor förstår man ju. Den marschen blev emellertid icke trevlig, ty solen gassade hett, och promenaden tog en hel timme i anspråk; vilket var för mycket för många av deltagarna.

Mottagningsfesten var stilfull, med kantat av författaren Holger Rørdam, tal av lärare Carl Godvin, börsdirektör Kurt Belfrage, assistent P. A. Skancke, författare Thorkild Gravlund, jämte sång och musik. Därefter tågade vi in på Stadion där alla dansade schottis och tantoli i ring kring den stora gräsplanen. Härpå följde separatuppvisningar av danskar, färingar, norrmän och svenskar. Svenskarna dansade bl. a. Vingåkersdans och Skördedans. Som avslutning dansade alla Klappdans. Köpenhamns tidningar skrevo dagen efter om svenskarnas dans: »Hvilka Djævle til at danse!»

På kvällen foro Appellarna ut till Charlottenlunds Palmhave, en villastad utanför »Byen» för att dansa för svenska klubben. En Herr Tröing, medlem av mottagningskommitten stod för det hela, men den tillställningen blev icke vad den lovade. Meningen var att samla alla Appells medlemmar till en gemensam fest, och densamma hade nog blivit bra om magens krav blivit stillade. Vid ett långbord i parken slog vi oss ned, men hade vi anat huru det skulle avlöpa, hade vi satt oss vid småbord. Följen av långbordet var att ingen mat kom, och vad

vi än beställde så fanns det inte. Efter en timmes väntan kom sex portioner lever, de övriga tjugufyra Appellarna fingo nöja sig med pilsner. Ingen mat, bara väntan, och vad väntan betyder för Appellarna vet man ju. »Det brann i gaveln». Vi gjorde emellertid en uppvisning, vilken mottogs med hjärtligt bifall. Sedan försvunno Appellarna, den ena efter den andra, sura och arga. Vi samlades dock så småningom vid stationen samt återvände med »kontinentaltåget» till Köpenhamn. Det var tur för »Lång-Lång» att han inte var med; han hade nog fått stå dubbelvikt på grund av att taket var så lågt och golvet så högt. Så var det slut på den första dagen i Köpenhamn.

Måndag morgon upp kl. 7. Bestyrelsen hade kommit under fund med att den skulle bjuda på kaffe och vienerbröd, och det satte minnsann fart på pojkarna. Sedan var det samling vid flickornas skola för att därifrån tåga till Tivoli, där fröken Tyra Freding höll föredrag över ämnet »Lek och dans i Nordenland». Efter föredraget hölls folkdanskongress. Så var man fri några timmar för att se sig omkring i »Byen». En del medlemmar besökte »Zoologisk Have», något liknande vårt Skansen, men ej med dess naturskönhet över sig. Andra vandrade ut i staden för att köpa minnen.

Vid 5-tiden samlades alla på Christianborgs Slotts Ridebane för att marschera till Tivoli, där den största festen skulle äga rum med uppvisningar av de olika ländernas folkdanser. Appell och S. G. U. från Östersund dansade Gottlandska-drilj och Frykdalspolska på »Plænen», en av Tivolis många teatrar. För övrigt gåvos dansuppvisningar på tre olika teatrar. Svenskarna väckte stormande applåder med sina käcka, vackra

danser. Att omnämna alla de olika nöjen som bjödos på, är omöjligt. Särskilt bör endast nämnas berg- och dalbanan, som var något extra fint, och där Appells flickor bjödo över varandra med indiantjut.

Efter mörkrets inbrott skedde samling för ett lykttåg runt Tivoli, varvid uppställning ordnades nationsvis, och erhöll varje deltagare en kulört papperslykta. Därefter marscherades runt »plänen» där avslutning gjordes med tablåer, under det musiken spelade de olika ländernas folksånger. Kungsången spelades för svenskarna och omedelbart därefter togo vi själva upp »Du gamla, du fria» och klämde alla i så det hördes att svenskarna kunde sjunga. Man kan gott säga att detta var den mest storstilade fest som hölls under »Stævnet» i Köpenhamn. Svenskarna väckte särskild uppmärksamhet genom sin käcka hållning, den taktfasta musiken och sin fanborg av Vingåkerskarlar. Tivoli var besökt av stora människomassor, enligt uppgift mellan 40 och 50 tusen personer.

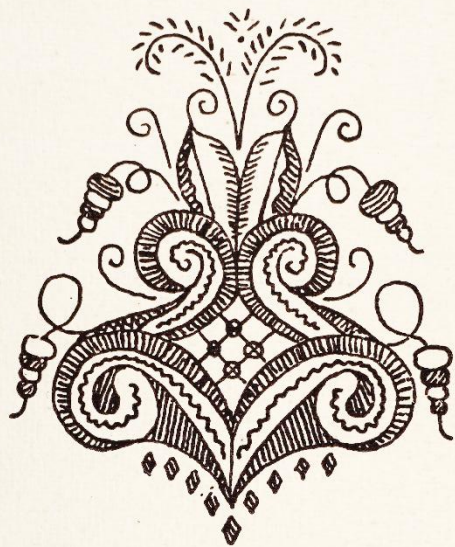
På tisdagen var anordnad utflykt med extratåg till Roskilde, där domkyrkan besöktes, en ståtlig kyrka i Gotisk stil med många vackra konstverk från forna tider. Marschen fortsatte därefter till »Trædgaarden», en restaurant utanför Roskilde, där vi åto frukost i gröngräset. Dagen fördrevs med bad, dans, sång och fotografering till fram-emot tvåtiden, då alla samlades i stora festsalen, där bestyrelsen bjöd på middag. Mycken mat, tal, sång och musik gjorde att stämningen var hög, och belåtenheten var allmän.

Så anträdde vi kl. 5 återresan till Köpenhamn. Vid stationen väntade oss ett vackert prov på danskt värdskap, näm-

ligen ett 50-tal bilar, som danskarna ställde till vårt förfogande vid detta tillfälle. Dessa förde oss först till de olika skolorna, där våra kappsäckar avhämtades, och sedan till färjan, som skulle föra oss åter till gamla Sverige. Tullen passerades lindrigt, vikingaskeppet äntrades, tal, sång och hurrarop, och så gled båten ut för att återföra oss till moderjorden efter en färd, som spred glans över Sveriges blå och gula färger. Färden över Sundet var härlig med solnedgång och sjön liggande som en spegel. När vi närmade oss det svenska landet, samlades vi alla i aktern, där Svenska Folkdansringens ordförande, Kurt Belfrage, tackade samtliga deltagare för den seger svenskarna vunnit i Danmark. »Sverige» tonade starkt och mäktigt ut över Sundets vatten, och så skiljdes folkdansarna i medvetandet att hava gjort sitt bästa för svenska folkdanser och gammal kultur.

O. L.

Pris Kr. 2:50

Rekv. från Folkdanssällskapet Appell
Postfack 20 · Stockholm 4